

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — oddelna izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENECE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-Lunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2999

Telefoni uredništva: dnevna služba 2650 — nočna 2396, 2394 in 2650

Izhaja vsak dan s jutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Rooseveltova socialna preosnova

Naradžajoča brezposelnost je povzročila v Ameriki globoke družabne in gospodarske spremembe. Dokler je bila vsem in vsakomur, ki je hotel delati, dana neomejena možnost zaslužka in življenja, je lahko vladalo prislovitveno ameriško geslo: Pomagaj si sam! Zasebniki kakor država so vsako gospodarsko podporo v prilog poedinem amatali za neamerikansko, za nedovoljeno, za nasprotje vsem gospodarskim in družabnim načelom. Na tem stališču niso bili le industrijski in denarni magnati, ampak tudi delavstvo samo, ki se po svojih zastopnikih nikdar ni potovalo za razne zavarovalne sisteme in zaščitne zakone, ampak je zahtevalo vedno izključno samo dela. To so bili lepi časi mlade, procvitajoče se Amerike, kjer zgodbe o dočku, prodajalcu časopisov in poznejšem milijonarju niso bile pravljice, ampak resnični dogodki iz ameriškega družabnega življenja.

Gospodarska kriza je zatekla na predsedniškem mestu Hooverja. Hoover je bil izrazit in prepričan pristaša gospodarskega liberalizma. Verjel je v načela svobodnega gospodarstva; prepričan je bil o izjemnem gospodarskem stališču svoje dežele, ki bo kar mimogrede, sama od sebe prebrodila krizo; pričakoval je od tedna do tedna, kdaj se znova pojavi prosulo blagostanje v domovini zvezdnatega praporja. V tem smislu so bili tudi vsi njegovi socialni ukrepi: šibki, provizorični, površni, brez globljih socialnih vidikov, prežeti upalno optimizma, da je kriza le nadležen oblak, ki mimogrede zastira svetlo ameriško obzorje. Hoover je živel v tej usodni zmoti do trenutka, ko ga je val ljudske nevolje odplahnil z njegovega odgovornega mesta. Njegov naslednik Roosevelt je, kakor znano, gospodarsko krizo vzeml mnogo bolj resno, ker je videl, da ima svoje globoke korenine tako v svetovnem kakor posebnost v samem ameriškem gospodarstvu, in je z vsega početka pravilno sklepal, da je do gospodarskega ozdravljenja še dolga pot. Prišel je v daljnosežni gospodarski reformami, ki so pri Hooverjevih liberalnih sicer naletele na hud odpor in ostro kritiko, ki jo je z nasladi ponatiskovalo tudi evropsko kapitalistično časopisje, — toda so Rooseveltu pridobile iskreno zaupanje širokih ameriških ljudskih plasti in je brez vsega dvoma on danes tako priljubljen ameriški predsednik, kakor ga Združene države niso več imele od časov velikega Washingtona in Lincolna.

Roosevelt je videl, da bo v prvi vrsti treba na kak način odpravi strahni nezaposelnosti delavstva, ki je ob času, ko je prevzel vlado, znašalo ogromno število 14 milijonov. Osrednja vlada kakor tudi poedine države so pričele z obsežnimi javnimi deli, ki so dala zaslužka nekaj milijonom delavstva. Tudi poživljena industrija in trgovina sta znova zaposlila dober del delavstva in nameščenstva, toda brez kruha so še vedno ostale ogromne množice proletarijata. Hoteč vsaj deloma odpravi gospodarski in moralni bedi nezaposlenih, je Roosevelt te dni predložil kongresu v pretres zelo obsežno socialno reformo, ki po svojem bistvu v resnici predstavlja pravi prelom s sedanjimi ameriškiimi socialnimi in gospodarskimi napori. Zakonski osnutek predvideva namreč uvedbo brezposelnih podpor od 1. januarja 1936 dalje, in sicer v obliki zavarovanja, kakor tudi uvedbo starostne rente in podporo vdovam za njih otroke. Vsekakor je treba pripomniti, da so že tudi dosedaj nekatere ameriške države imele na svojem področju uvedeno brezposelnostno zavarovanje. Tudi starostno pokojnino sta do Roosevelta poznali že dobri dve tretjini izmed 48 severoameriških držav. Nekaj držav je uzakonilo tudi že nezgodnostno zavarovanje. Nasproti temu pa brezposelnostnega zavarovanja dosedaj razen države Wisconsin Amerika ni poznala, razen kolikor so ga prakticirale privatne družbe, predvsem strokovne organizacije. Novi zakonski osnutek pa ima v vidiku okvirni zakon za celo državo, ki pa podrobno izvedbo in aplikacijo prepušča posameznim državam. Zakon je v tem pogledu zanimiv tudi iz upravnega stališča, ker je znano, da imajo poedine zvezne države najširšo avtonomijo in so bila dosedaj podobna socialna in gospodarska vprašanja prepuščena izključno le njihovim pobudi in dobri volji.

Predsednik Roosevelt je, kakor se je sam izrazil, nasprotni neproduktivnega podpiranja brezposelnih delavcev. V smislu zakonskega osnutka bo brezposelnostni užival podporo (od 1. jan. 1936 dalje) največ 16 tednov, in sicer po 15 dolarjev tedensko. Podpore bo deležen le, kdor je že vsaj 4 tedne brez dela. Stroške bo kril 1% davek na vse plačilne liste, ki se bo do 1938 stopnjevale na 3%, kar bo njegova končna višina. Nasprotno pa bo sredstva za starostno pokojnino polovico preskrbela osrednja vlada in polovico posamezne države. Pokojnine morejo biti deležne nad 65 let stare osebe, največ 30 dolarjev mesečno. Razen tega se uvede za delavce pod 65. letom starostno pokojninsko zavarovanje, za čigar kritje bo država pobirala od delavca in delodajalca po 5% plače.

Razumljivo je, da so proti Rooseveltovim predlogom liberalci, ki stoji danes na skrajni desnici, in pa socialistični radikali, ki tvorijo skrajno levo v ameriški socialni strukturi. Prvim se zde njegovi ukrepi preveč slednjim premalo radikalni. Toda v današnjih razmerah to ne pomenja veliko. Kajti ogromna večina ameriškega ljudstva stoji za Rooseveltom, ki si more biti absolutno gotov tudi ogromne večine tako v zbornici kakor v senatu. Sedanjí ameriški predsednik se je z dosedanjim svojim delom pokazal kot sijajen politik in taktik, kar mu

Gluha ušesa Zveze narodov

Krik koroških Slovencev

Pritožba dr. Petka odložena na pozneje . . . ker je nikdo ne podpira

Zeneva, 20. januarja.

(Od našega posebnega poročevalca)

Proti vsemu pričakovanju se je zasedanje Sveta Zveze narodov končalo, ne da bi se bil Svet pečal s pritožbo, ki jo je dne 28. septembra 1934 v imenu slovenske narodne manjšine na Koroškem poslal tajništvo Zveze narodov velikovski zdravnik in bivši poslanec v koroškem delnem zboru dr. Franc Petek proti nasilnemu ponemčevanju koroških Slovencev ob priliki sadnjega ljudskega štetja dne 22. marca 1934. Na vretu je prišla pritožba princa Plessa proti poljski vladi, ki da ne izpolnjuje obveznosti do nemške narodne manjšine v Šleziji. Nato je prišla pred Svet tudi pritožba grške narodne manjšine v Albaniji proti nasilnemu raznarodovanju. Ko smo mislili, da pride pred Svet na dnevni red tudi koroška pritožba, smo izvedeli da odbor v manjšinskem odseku Zveze narodov še ni proučil vsega gradiva in da v sled tega ni bilo mogoče, da bi bil Svet Zveze narodov imenoval poročevalca že za sedanje zasedanje Sveta. Pač pa so nam na tajništvo rekli, da pride koroška pritožba pred Svet na prihodnjem zasedanju.

Nerazumljivo zaščevanje

Tako je bila pritožba, ki jo je narekovala skoleča krivica, storjena nad manjšino, ki nima nobenih drugih sredstev več, da bi se branila, zopet zamečkana v sled Bog ve kakšnih takulskih vplivov, čeravno je bila predložena tajništvo Zveze narodov že pred štirimi meseci in je imel manjšinski odsek dosti časa, da predmet pripravi za sedanje zasedanje Sveta Zveze narodov. Postopek

sam na sebi je že tako neroden in zavlačljiv, da se narodnim manjšinam niti ne zljubi več pošiljati v Zenevo kakšne pritožbe, če ne stoji slučajno za njimi kakšna volesila, ki jih podpira. Če se k temu postopku priključi še slaba volja pri reševanju pritožb, potem postane vsako pritoževanje, ki izigine v pisarnah palače Zveze narodov, brezpredmetno.

Cinične obljube

Koroška narodna manjšina je v svoji pritožbi navedla toliko dokaznega gradiva, da se je čuditi, kako je aploh kaj takšnega v ercu Evrope mogoče. Avstrijska vlada je že opetovano izpovedala, da hoče dati slovenski narodni manjšini zadovoljiv položaj in zgleđno zaščito vseh pravic. Ta obljuba je cinična, ker izhaja iz pritožbe, ki sem jo imel priliko prečitati na manjšinskem odseku, da se avstrijska vlada čisto sistematično žene, da narodno manjšino popolnoma iztrebi in si potem pred svetom nedolžno umije roke, češ, hotela sem dati manjšinami vse zaščite, ki jo zahteva, a kakor vidite, narodne manjšine ni, vse je avstrijsko-nemško.

Barbarsko ljudsko štetje

Tako pri zadnjem ljudskem štetju, proti kateremu pritožba protestira, avstrijska vlada ni priznala nobene vrednosti ne dejstvom krvi in plemena, niti ne jeziku, ampak je spraševala le za domovinski občutovanjem in potem tega beležila kot dokaz za nemško pripadnost. Avstrijski uradniki so pri štetju ljudi spraševali, če so za Srbe ali za Avstrijo, če govorijo na uradih nemško ali srbsko, otroke pa so spraševali, če rajši čitajo nemško ali srbsko — cinizem brez

meje in toliko hvalisane avstrijske kulture nevreden — pri tem pa grozili, da jim bodo že pokazali, če rečejo, da so za Srbe. Na ta način so avstrijske oblasti dosegle, da so vpisale kakih 90.000 koroških Slovencev — tako pravi dobesedno pritožba — za nemško govorilno Avstrijo. Na ta način bo slovenska narodna manjšina kmalu izginila in bo avstrijska vlada dosegla, kar je hotela, da se bo pred svetovno javnostjo lahko hvalila, kako širokogrudne namene je imela s manjšinami, pa so na njeno veliko žalost one same pri ljudskem štetju izpovedale, da ne marajo biti manjšine, ampak del nemško-avstrijske skupnosti. To so metode, take se je izrazila neka francoska osebnost v manjšinskem odseku, ki se v nimmer ne razlikujejo od metod, na katere sta evropsko kulturo navadila italijanski fašizem ali nemški kljukasti narodni socializem.

Pritožbo politično podpreti!

Zaenkrat je predmet položen zopet v mimico. Na vprašanje, kdo bo na prihodnjem zasedanju Sveta Zveze narodov izbral za poročevalca, nismo mogli dobiti odgovora. Govorili so, da zna to biti celo sovjetski delegat Rosenberg ali pa znani poročevalci v vseh manjšinskih vprašanjih Španjolec Madariaga. Za narodnimi manjšinami morajo stati velike politične sile. Drugače so brez zaščite. Do tega spoznanja smo sedaj prišli. Ker je za Albanijo stala Italija, je pritožba Grkov romala v koš. Ker se je Svet ZN bal dražiti Poljsko, je romala pritožba princa Plessa v koš. In če ne bomo dali primerne zaslombe pritožbi dr. Petka, je več kot verjetno, da jo bo zagrebel Svet ZN na prihodnji seji, ker bo tudi takrat, kot jo je toplot, Avstrijo ščitila Italija.

J. V.

Padec bolgarske vlade

Sestava nove vlade poverjena vojnemu ministru Zlatevu

Sofija, 22. jan. c. Danes popoldne se je vlada sestala na kratko sejo. Na tej seji je bil sprejet sklep, da vlada poda demisijo. Takoj po seji je predsednik vlade Kimon Georgijev odšel na dvor in predložil vladarju demisijo celokupne vlade. Kralj je demisijo sprejel in takoj pozval na dvor vojnega ministra Zlateva, ki mu je povelil nalogo, da sestavi novo vlado. General Zlatev je sprejel.

Vest o demisiji vlade je vplivala zelo neenadno. Zadnji čas se je celo opazilo, da je naraščala avtoriteta kralja Borisa. Kralj Boris je postal zelo priljubljen posebno med delavstvom. To se je posebno opazilo pri zadnji proslavi praznika bogojavljenja, kateremu je kralj prisostvoval v Varni. Te proslave se je udeležilo delavstvo v zelo obilnem številu, dasi je znano, da je bilo delavstvo zmeraj zelo levčarsko usmerjeno. Ko je prišel kralj k proslavi, ga je delavstvo burno pozdravljalo.

O vzrokih odstopa Georgijeve vlade krožijo najrazličnejši glasovi, toda preveriti jih ni mogoče, ker z uradnega mesta še niso dali pojasnil. V vsakem primeru pa odstop vlade Kimona Georgijeve političnih in novinarskih krogov v Sofiji ni mnogo presenetil. O odstopu so govorili še pred odhodom ministrov Batolova in Todorova v Zenevo; njun neuspeh v Zenevi pred svetom DN glede plačila bolgarskih dolgov ne sme tedaj veljati za glavni vzrok odstopa sedanje vlade. Gre namreč, kakor govorijo, za mnogo večje razloge bolgarske notranje politike, ki bodo prileli morda na dan šele po sestavi nove vlade.

Kot razlog za otvoritev vladne krize se razen sklepa Sveta Zveze narodov navaja tudi želja bolgarske vojske, kakor tudi ostalih odgovornih činiteljev, da bi Bolgarija stopila na novo pot s še čvršnejšimi koraki na pot narodnega in državnega preporoda ter da se mora njena notranja in zunanja politika jasno in odkrito orientirati v vseh aktualnih vprašanjih. Vladni krogi o tem ne dajejo nikakih izjav.

Glede oblike nove vlade se pa v glavnem navajata sledeti verziji: Po prvi verziji bi se sestavila čisto vojni kabinet na čelu s sedanjim vojnim ministrom generalom Zlatevom. V ta kabinet bi po tej verziji stopili večinoma častniki, med temi tudi aktivni polkovnik Krump-Koler, bivši ravnatelj ravnateljstva za družabno obnovo, in to kot minister za narodno gospodarstvo. Iz kabineta bi izpadel med ostalimi ministri tudi sedanji finančni minister Peter Todorov. Po drugi verziji bi pa nova vlada izgledala takole: Predsedstvo vlade in vojno ministrstvo bi prevzel znani polkovnik Dam-

je poleg njegove neumorne delavnosti in osebne simpatičnosti naklonilo tako neomajno zaupanje ljudstva. Od njega, kot Amerikanca, je vsekakor zelo veliko, da je videl zmoto svojih prednikov, da je Amerika dežela neomejenih gospodarskih možnosti, ampak da se je po sili gospodarskega razvoja približala stanju starih evropskih kapitalističnih držav z vsemi njihovimi težavami in gospodarskimi neprijetnostmi. Njegov politični in gospodarski realizem bi za Evropo ne bil nič novega, toda v Ameriki je njegov korak dejanje velikega poguma in dokaz globoke uvidenosti za gospodarski in družabni razvoj ameriške celine.

jan Velčev, glavni stebler sedanjega režima. Sedanjí predsednik vlade Kimon Georgijev bi pa prevzel ministrstvo za narodno gospodarstvo. Sedanjí vojni minister general Zlatev bi dobil resor notranjega ministrstva. Razen teh bi v kabinet vstopilo še nekaj novih osebnosti, vsi iz znane skupine »Zvenec«, da bi se na ta način odstranila ideologija sedanjega režima. Če bi prišlo do sestave take vlade, bi iz vlade izpadli: sedanji minister za narodno gospodarstvo Kosta Bojadžijev, notranji minister Midilev in prosvetni minister Molov. Od vseh teh kombinacij se niti v eni ne omenja tudi ime sedanjega zunanjega ministra Batolova ter je verjetno, da bo on še nadalje ostal na svojem sedanjem položaju.

Vlada Kimona Georgijeve je prišla na oblast z državnim udarom dne 19. majnika 1934, ko so tako imenovani »Zvenarji« s po-

Pomiritev med Rusi in Japonci

Vzhodno-kitajska železnica prodana Hirota ponuja mir vsem sosedom

Tokio, 22. januarja. Po razgovorih, trajajočih 19 mesecev, so danes dopoldne vendarle podpisali sporazum o prodaji vzhodno-kitajske železnice. Po tem sporazumu se proda državni Mandžukuo 1226 kilometrov železniške proge z 2587 km brezjavnih telefonskih žic, ves železniški material, tovarniške naprave, zemljiška posestva itd. Kupnina znaša 120 milijonov jenov (1 milijardo, 800 milij. Din), ena tretjina odkupnine se bo plačala v gotovini, dve tretjini pa v blagu. Vsa plačila se morajo izvršiti v treh letih.

Pol odkupnine, ki se mora plačati v gotovini, mora biti plačana takoj po podpisu pogodbe, druga polovica se pa plača s tremi odstotki obresti.

Glede izročitve blaga na račun odkupnine bo prihodnji mesec sklenjena posebna pogodba. Rusija zahteva riž, sirovo svilo, majhne ladice, električne stroje in električne aparate, baker, čaj itd., a nikakega orožja.

Severno-mandžurska železnica se bo spojila s sibirsko železnico in se bo o tem sklenil še poseben dogovor. Sovjetski uradniki se vrnejo v teku 5

močjo vojske

Izvršili so obsežne ref. v državni upravi, razpodeli Makedonce in poskušali obnoviti Bolgarijo z ideali nemškega oboževanja plemen. Z Jugoslavijo pa so še utrdili prijateljske odnose.

Tudi Bolgarija povabljena

Sofija, 22. januarja. TG. Francoski in italijanski poslanik v Sofiji sta obiskala zunanjega ministra ter mu v imenu svojih vlad izročila uradno povabilo Italije in Francije, naj se tudi Bolgarija pridruži sporazumu, ki so bili 7. jan. v Rimu sklenjeni. V političnih krogih je ta korak povzročil velikansko presenečenje, ker dozdaj ni nikdo mislil, da se bo tudi Bolgarija udeležila avstrijske zaščitne pogodbe in pakta o nevmešavanju, ki naj po italijansko-francoskih smernicah uredi položaj v Podonavju. Zdi se, da je bil sedanji korak pariške in rimske vlade sklenjen po pogajanjih v Zenevi in da so povabilo Bolgarije zahtevali ministri Balkanskega sporazuma.

mesecev v Rusijo. Selitbene in pokojninske izdatke prevzame Rusija.

Končno pogodbo bodo podpisali meseca februarja v Tokiju.

Zunanjí minister Hirota je imel velik govor v parlamentu. Med drugim je dejal, da ni razloga za spor med Japonsko in Ameriko, državama, ki ju loči široki Pacifik. Glede razmerja med Japonsko in vzhodno Azijo je Hirota izjavil, da namerava japonska vlada pospešiti razvoj, odnosev z Rusijo in urediti vsa še neurejena vprašanja. V ta namen Japonska prosi Rusijo, naj sodeluje z njo. Japonska vlada se zanaša tudi na sodelovanje drugih držav v vzhodni Aziji, da se ohrani mir in red v tem delu sveta. Zato se nadejamo, da se Kitajska ne bo pregrešila zoper dejanske potrebe sedanjega položaja in da bo sodelovala pri plemenitih stremljenjih Japonske. Srečen sem, je rekel Hirota, da se pri kitajskem narodu opaža vse večja pripravljenost za spoštovanje pravih ciljev Japonske. Zdaj je treba vse storiti, da se ta naklonjenost ukrepi. Upam, da bo Kitajska v tej smeri še dalje sodelovala.

Neukrotljivi kljukasti križ

Zbiranje vojaštva na nemško-litevski meji

Hersingfors, 22. jan. c. Potniki, ki prihajajo iz Litve, poročajo, da je napetost v Memelu zmeraj večja. Pred dnevi se je zopet začel proces proti 124 narodnim socialistom, ki je bil za nekaj dni prekinjen. Sodišče še zmeraj zaslišuje posamezne obtožence. Čim dalje pa proces traja, tem bolj sovrážna postaja kampanja nemškega časopisja. Da bi preprečila vse avanture, je Litva sklenila poslati okrepitev četam na meji. Potniki pripovedujejo, da so tudi Nemci začeli utrjevati mejo ob Memelu. Litva je odgovorila na to na ta način, da je hitro zvečala število letal in letalskih posadk

Kljukarji v Avstriji

Dunaj, 22. jan. b. V zadnjem času se opaža pojačana narodnosocialistična propaganda v vseh krajih. Nepristano se delijo letaki, ki izredno ostro napadajo sedanji avstrijski režim in z vsó odločnostjo propagirajo za združitve z Nemčijo. Letaki so drzno agresivni in brezobzirni. Članom avstrijske zvezne vlade celo grozijo, da jih bo doletela usoda bivšega zveznega kanclerja dr. Dollfusa. Z druge strani pa se v letakih poveljuje ugled Nemčije in se trdi, da eNemčija ni osamljena, kakor se govori v nekaterih inozemskih Nemčiji nasprotnih krogih. Navaja se cela vrsta novih prijateljev Nemčije, med drugimi Poljsko, Madjarsko, Romunijo (?) Bolgarijo, Jugoslavijo (?) in Turčijo (?).

Pogreb rešitelja Ljubljane Veličastna zadnja pot polkovnika Švabiča

Belgrad, 22. januarja. m. Danes popoldne ob 2 so bili položeni k večnemu počitku posmrtni ostanke konjeniškega polkovnika v pokoju Slevana Švabiča. Ob napovedani uri se je zbralo pred mrtvašnico, kjer je ležal pokojni Švabič, veliko število njegovih osebnih prijateljev in častnikov vseh vrst orožja belgrajske garnizije. Med njimi so bili tudi generali Antič, M. Ječmenič, Gjokič, Bošković in Colović, celokupni osrednji odbor Aerokluba s predsednikom polkovnikom Vlačićem in glavnim tajnikom Sondermajerjem na čelu, nadalje bivši minister za gozdove in rudnike Ulanovski, zatem predsednik belgrajske občine Vlada Ilić in bivši belgrajski župan in profesor Nešić, ki je bil s pokojnim polkovnikom Švabičem tudi v Ljubljani v času, ko je po vojni Švabič zastavljal nadaljnje korake Italijanov proti Ljubljani. Nešić je bil tudi eden izmed treh parlamentarcev, ki so Italijanom sporočili, da se morajo takoj umakniti, ker bo v nasprotju s slovenskim polkovnikom Švabič s svojo organizirano četo ujetnikov izvršil protinapad.

Venec Ljubljane

Na krsto velikega in zaslužnega pokojnika je bilo položenih več venecov, med njimi posebno lep kovčeg venec mesta Ljubljane, v katerem so bili vpleteni šopki mimoz, rdečih nageljev in vrtnic.

Na svilenem traku je bilo povelilo: »Svojemu rešitelju in velikemu prijatelju — mesto Ljubljane«.

Po izvršenih molitvah v mrtvašnici so pokojnikovi prijatelji dvignili krsto na topovsko lafeto, ki jo je vlekel šest vrancev. Ob krsti na obeh straneh je stopalo tudi častno vojaško spremstvo v popolni vojaški opravi. Ko je sprevod iz mrtvašnice, na čelu katerega so za križem nosili častniki na dveh blazinah števila odlikovanja, krenil na cesto, ki vodi do pokopališke kapele, je vojaška godba zaigrala mrtvaško koračnico. Častna četa je v po-

stroju »Mirno« izkazala zadnjo čast velikemu častniku na njegovi poti k zadnjemu počitku. Pred pravoslavno kapelico sredi pokopališča se je sprevod ustavil ter so zopet pokojnikovi prijatelji in člani osrednjega odbora Aerokluba dvignili krsto ter jo odnesli iz kapele, kjer je duhovščina opravila predpisane mrtvaške molitve.

V kapeli se je od pokojnega Švabiča poslovil duhovnik Angjelković. Pred kapelico pa je najprej govoril glavni tajnik Aerokluba v Jugoslaviji Sondermajer, ki je v svojem daljšem govoru pokazal velike zasluge, ki si jih je stekel pokojnik na polju letalstva in za ustanovitev novih pododborov Aerokluba. Sondermajer je tudi podčrtal v govoru vrline pokojnikove, predvsem njegovo veliko nacionalno delovanje na vseh poljih ter neosebniost in agilnost. Za Sondermajerjem se je v imenu dr. Kramerja poslovil od pokojnega Švabiča dr. Rape. Nato je bila krsta zopet položena na topovsko lafeto. Sprevod se je pričel premikati k zadnjemu počitvišču pokojnega Švabiča. V tem trenutku so se iz dalje zaslišali tužni akordi voljaške godbe, ki je na drugem koncu pokopališča igrala posmrtno koračnico. Ko se je žalni sprevod ustavil pred grobnico Švabičeve družine, je duhovščina najprej zmolila mrtvaške molitve za pokojnikovo dušo, nakar so pogrebeli položili krsto ob pridruženem ihtenju pokojnikove družine in njegovih sorodnikov v grob. V tem je častna četa ustrelila častno salvo.

Dokler je še mogel zahajati v družbo, se je vedno zanimal za razmere pri nas doma. Na odlikovanja, s katerimi ga je odlikovala ljubljanska mestna občina za velike zasluge, je bil zelo ponosen.

Ob priliki smrti polkovnika Švabiča je izrekel med ostalimi sožalje njegovi gospe soprogi v imenu uredništva »Slovenec« tudi Vaš dopisnik.

Nesreča v rudniku „Srpski Balkan“

Kako je prišlo do nesreče, komisija še ni ugotovila

Zaječar, 22. jan. m. Vsa okolica je še pod vtisom večerajšnje strašne nesreče, ki se je zgodila v Genčevem rudniku »Srpski Balkan« in pri kateri je izgubilo življenje 12 rudarjev, med njimi tudi Slovenec Janez Opepek. Ostali delavci, ki so se v času eksplozije nahajali v rovu, so deloma težje deloma lažje ranjeni ter so bili takoj, kakor hitro jih je reševalno moštvo spravilo na varno, odpeljeni v bolnišnico. O vzrokih nesreče preiskuje sedaj tudi posebna komisija, ki je postavljena od ministrstva za gozdove in rudnike in je danes prispela na lice mesta. Kako je pravzaprav prišlo do nesreče in koga zadene krivda, komisija dosedaj še ni ugotovila. Bivši upravnik tega rudnika Ilić je častnikarjem izjavil, da je prišlo do nesreče zaradi tega, ker se rovi tega rudnika že dva dni niso prezračili. Bivši upravnik tega rudnika je med drugim tudi izjavil, da je 20 let vodil to podjetje, pa se v tem času ni pripetila niti ena nesreča take vrste, in da v tem času v tem rudniku sploh ni bilo eksplozije. V tem času sta bila samo dva smrtna slučaja. Bila sta pa vsled eksplozije dinamita. Do te eksplozije je prišlo po krivdi delavcev samih, ki niso ravnavali dovolj previdno. V rudniku sta bili nato še dva smrtna slučaja, a ne vsled eksplozije plina. V rudniku sarnem je bilo vedno metana, do njegove eksplozije pa ni prišlo radi tega, ker so rovi vedno pravilno zračili. Da bi bila v tem slučaju vzrok nesreče kaka višja sila, bivši upravnik tega rudnika zanika ter naglašja, da je do nesreče moglo priti samo zaradi nedovoljne pozornosti merodaj-

nih krogov. Rudnik »Srpski Balkan«, kakor smo že večeraj poročali, je oddaljen kakih 10 km od Zaječarja ter okoli 4 km od železniške postaje Grijan, ki se nahaja na progi Niš—Prahovo. V bližini tega rudnika je tudi rudnik Vrška Čuka, ki je bil pred vojno eden največjih rudnikov v Srbiji ter je imel svojo lastno železnico do Radnjeva, kjer se je premog briketiral in izvažal v inozemstvo. Rudnik Vrška Čuka eksploatira belgijska družba, »Srpski Balkan« pa bivši minister dr. Genčič. Koncesija za ta rudnik je bila izdana 1. 1912. Kapaciteta tega rudnika je čez 20 in pol milijona kilogramov. Ta rudnik se nahaja v kompleksu mnogostevilnih rudnikov v timoškem bazenu. O nesreči sami je izdala uradno poročilo tudi banska uprava moravske banovine v Nišu, ki naglašja, da je v rudniku prišlo do eksplozije metana ter da je ob tej priliki izgubilo življenje 12 rudarjev, 6 je bilo hudo ranjenih in 5 lažje. Družinam ponesrečenih rudarjev so doslej nakazali kot prvo pomoč predsednik vlade in zunanji minister Bogoljub Jevtič in kraljevska banska uprava v Nišu 15.000, minister za socialno politiko pa 10.000 Din. Z vseh strani prihajajo upravi tega rudnika od ostalih rudnikov brzojavna sožalja. Tako so izrazili sožalje družinam ponesrečenih lastniki »Rtanja«, »Bratje Mench« ter uprava borskih rudnikov, ki jih ima v eksploataciji francoska družba.

Pogreb ponesrečenih rudarjev je bil danes ob množični udeležbi naroda, rudarjev in uprave rudnika.

Prevrat v Nemčiji

Hitler zapuša kljukasto stranko in se predaja vojski in konservativcem

Berlin, 22. jan. b. Državni kancelar Hitler, ki se je v zadnjem času mudil v Berchtesgaden na Bavarskem, se je snoči vrnil v Berlin in sklical danes sejo vlade. Zelo znatno je, da so se na seji vlade pojavili poleg vojnega ministra generala v. Blomberga številni referenti vojnega ministrstva. To pa ne pomeni, da bo vlada razpravljala o vojaških vprašanjih, ki niso niti na dnevnem redu, temveč pomeni, da iz dneva v dan raste vpliv vojaških krogov na vse zunanje in notranje politične probleme. Predvsem se bo določil dnevni red in vsebina Hitlerjevega govora na seji nemškega državnega zbora dne 30. t. m. Druga točka dnevnega reda je vprašanje državne reforme, tretja točka pa rekonstrukcija državne vlade. Zanimivo je, da se v zvezi z zadnjo točko dnevnega reda izključno omenja dr. Schacht, ki bo, kakor vsi znaki kažejo, zastopil svoj položaj predsednika državne banke in prevzel v svoje roke finančno ministrstvo, za guvernerja narodne banke pa bi bil imenovan dosedanj državni finančni minister grof Schwerin-Krossig.

Drobne vesti

Belgrad, 22. januarja. AA. Dr. Andrijo Artukoviča, odvetnika iz Gospiča, ki so ga francoske oblasti izročile jugoslovanskim oblastvom zaradi dejanj po zakonu o zaščiti javne varnosti in reda v državi, so 21. t. m. ob 21.10 prepeljali v Belgrad, kjer ga izroče državnemu sodišču za zaščito države. Dr. Artukoviča niso ne med vožnjo ne v Belgradu zadrževali.

Rim, 22. jan. b. Tukajšnji listi poročajo iz Džibutija, da je tolpa Abesincev napadla in poklala 18 francoskih kolonijalnih vojakov francoskega uradnika Bernarda in 22 francoskih domačinov iz francoske Somalije.

Madrid, 22. jan. a. Kriza španske vlade je še zmeraj odprta. Ministrski predsednik Lerroux se je predvsem trudil za to, da bi premagal odpor Valesca, ki je vodja neodvisnih agrarcev. Ta je sedaj pristal na to, da vstopi v vlado, dočim so sedaj popularni agrarci, ki jih vodi Gil Robles, poveličali svoje zahteve. Lerroux je danes izjavil častnikarjem, da bi bil položaj mnogo bolj jasn, če bi bili Roblesovi agrarci prav tako popustljivi, kakor je Valesco.

Madrid, 22. januarja. AA. Rekonstrukcija vlade se je izvršila. Rocha je ohranil zunanji resor, radikali Abacode je pa prevzel mornarico.

Nov atentat v Rusiji

Moskva, 22. jan. c. V notranji Rusiji je bil danes zopet izvršen držen političen atentat. Neznani napadaleci so ubili mladega, zelo agilnega komunističnega voditelja v mestu Kuzel. Oblasti so takoj odredile obširno preganjanje morilcev. Dozdej še niso uspeli, pač pa se poroča, da je GPU začela z ogromnimi hišnimi preiskavami in z iskanjem takozvanih opozicionalcev.

Zborovanje trgovcev

Ljubljana, 22. januarja. Kocjo se je v Trgovskem domu zbralo lepo število ljubljanskih trgovcev, da poslušajo poročila predsednika Zveze trgovskih združenj g. Kavčiča o seji centralnega predstavnštva jugoslovanskega trgovstva v Belgradu. Sestanek je otvoril predsednik g. Šoš in krajšim nagovorom, povdarja jo nove smerice v gospodarski politiki kraljevske vlade. Nato pa je obširno referiral o poteku seje centralnega predstavnštva g. Kavčič in poročal o izjavah, ki so jih dobili predsedniki Zveze trgovskih združenj iz vseh držav pri finančnem in trgovinskem ministru ter predsedniku vlade in zunanjemu ministru g. Jevtiču. S seje je bila poslana tudi pozdravna brzojavna finančnemu ministru Stojadinoviču, v kateri trgovstvo pozdravlja posebno nove ukrepe za znižanje obrestne mere.

Iz notranje politike

„Zbor“ v sorodstvu s kljukarji

»Münchener Neueste Nachrichten« so priobčile pod naslovom »Ljudsko gibanje v Jugoslaviji« dopis iz Belgrada, v katerem dopisnik Egon Heymann opisuje »Zbor, jugoslovansko ljudsko gibanje« pod vodstvom g. Ljotića. Dopisnik ugotavlja, da so se vsa velika duševna gibanja v Nemčiji širila proti vzhodu in jugovzhodu, in to že od reformacije dalje. Po njegovem mnenju obstoji tudi določeno sorodstvo med nemškim in slovanskim duhom. Narodno-socialistično gibanje v Nemčiji je s svojim organskim gledanjem, ki je nasprotno materialističnemu, vplivalo tudi na Jugoslavijo. V tej zvezi navaja dopisnik ustanovitev »Zbor«, do katere je prišlo proti koncu 1934. Pisec razlaga na dolgo program gibanja, ki smo ga mi že podali v izveščju. Po njegovem mnenju ima gibanje že kakih 12 tednikov, med temi je »Otdžbina«, ki izhaja v Belgradu, dosega okoli 12.000 naklade. »Vpliva novega gibanja na akademsko mladino, kateri šestojanuarski režim ni mogel dati pravih idej in ki je bila ali partikularistično-nacionalistična, ali skrajno levičarsko usmerjena, ni mogoče zanikati.« Poklonitev 3000 dijakov na grobu kralja Aleksandra kaže, da bo gibanje lahko črpalo svojo udarno moč iz te množice. Ni pa gotovo, ali bo gibanje zadobilo značaj stranke. Dopisnik primerja »Zbor« z bolgarskim »Zveno«, ki je zavzelo oblast 19. maja in ki se je naslanjalo tudi na prijateljstvo z vojsko. V ostalem je že g. Jevtič sprejel v svojo izjavo marsikatero zahtevo novega gibanja — zahtevo po zakonitosti, decentralizaciji in zadržno misel. Gibanje samo meni o sedanjih vladah, da mu pripravljajo pot do oblasti. Pisec prikazuje g. Ljotića kot moža, ki živi vprav ascetično. — Značilen je ta dopis nemškega častnikarja, v kolikor ugotavlja idološko sorodnost med jugoslovanskim ljudskim gibanjem »Zborom in Hitlerjevim narodnim socializmom. Toda pisec sam previdno pripominja, da je usoda gibanja odvisna od notranje-političnega razvoja v Jugoslaviji; sam se ne čuti dovolj trdnega, da bi nakazal razvoj sam in s tem tudi napovedal usodo »Zbora«.

Spor radi „Celjskega doma“

»Deutsches Volksblatt«, osrednje glasilo nemške narodne manjšine v Jugoslaviji, poroča, da je bil med jugoslovansko vlado in predsednikom organizacije »Schwäbisch-deutscher Kulturbund« g. dr. Stefanom Kraftom dosežen sporazum glede »Celjskega doma« (»Deutsches Haus«), ki so ga leta 1918. zasedli Slovenci. Jugoslovanska vlada je izplačala 500.000 Din odškodnine, ki naj se porabi za šolske potrebe Nemcev v Jugoslaviji. — Kakor je znano, so Nemci svojo zadevo spravili pred Zvezo narodov in zadnja razprava o sporu je bila pred Svetom v septembru 1933. Na predlog jugoslovanskega delegata g. Konstantina Fotića je bila končna odločitev sveta odložena. Naš delegat je že takrat izjavil upanje, da pride med Nemci in jugoslovansko vlado do sporazuma. V resnici je bil sporazum v načelu dosežen že tiste dni. Kakor poroča glasilo nemške manjšine, je zdaj z dejanskim izplačilom zaključeno to neprijetno poglavje. Nemci so s to rešitvijo lahko zadovoljni. Menda niso niti sami

V snežnem metežu in v sočnu

Smučarske tekme na Pokljuki

Naša skupina je napredovala za 22, Čehi za 2 minuti

Pokljuka, 22. januarja.

Kakor je »Slovenec« že poročal, je bila danes na Pokljuki stafeta 5 krat po 10 km. Zjutraj so smučarji mogli vti na svoje iznenadenje opaziti, da je zunaj pobelil nov sneg vos teren za okoli 2 cm visoko. Bilo je zato treba premazati vse smučke, kar je povzročilo precejšnjo nervoznost za vse smučarje. Za Čeha je bilo odločilno mnenje o mešanih njihovega norveškega trenerja Elvira, za naše pa nasvet našega trenerja Stehlika.

Proge so bile opisane že v večeranjem »Slovenec«.

Začetek

Ko je dal g. Mrzel pred Smučarskim domom znak za začetek, je sneg še vedno naletal. Z začetne točke se je točno ob 9 zapodil po progi

prvi par

In sicer Čeh Musil in naš Gusti Jakopič. Takoj je prešel v vodstvo Čeh, dočim se ga je naš Jakopič držal trdovratno skoraj do sredine prvega vzpona. Radi maže, ki je Čeh boljše pogodil, pa je moral Jakopič prepustiti vodstvo Čehu že v prvem kilometru za kakih 150 metrov. Dasi se je računalo, da bo Čeh pustil na vsej progi Jakopiča za seboj za kakih 8 minut, je Jakopič prijetno iznenadil: ko je namreč ob 48,15 pridrl na cilj Čeh, je trajalo le še dve minuti 50 sekund, in že se je pojavil na cilju višerno pozdravljen Gusti. Čeh je rabil za progo, kakor omenjeno, 48,15 minut, Jakopič pa 51,13 min.

Drugi par

Šimunek je predal stafetni robček svojemu tovarišu Ing. Novaku, ki se je pognal na progo 2 (severna proga), Jakopič pa je izročil robček Knapu, seveda 2,58 min. pozneje, kakor se je izvršila predaja robčka čehski stafeti. V naprej se je pričakovalo, da bo Knap dosegel dober čas, ker je pokazal pri nedeljski tekmi na Planici, da je v odlični formi. Edini pomislek je bil v tem, ker je Knap snoči prilomastil po iz Podhoda po 15 km dolgi, trdi cesti na Pokljuko, obložen s dvema paroma smuč in z nahrbtnikom. Kljub temu pa se je Knap držal naravnost presenetljivo. Dočim je Čeh Novak, ki je znan kot srednji progar, rabil za progo 46,07 min., je rabil Knap 47,42, torej za 1,35 min. več, kakor njegov glavni tekmeec. Ko sta Novak in Knap startala, je še eničilo, ko sta pa prišla na cilj, je sijalo najlepše sonce.

Tretji par

Ko je izročil Novak robček tretjemu čehskemu tekmovalcu Kadaviju, je kazala ura točno 11.21.27, ko pa je predal Knap Babiljeru stafetni robček, je bilo na uri 11.29.10. Pri tretji predaji je znašala torej skupna razlika med našo in češkoslovansko ekipo le okoli 8 minut. Ker je Kadavi znan kot eden najboljših čehskih tehnikov in ker je bila proga kot nalašč ustvarjena za njega, se je pričakovalo rezultata tretjega para precej skeptično. Baš ta rezultat pa je povzročil za nas največje zadovoljstvo. Babiljer je postal med našimi tekmovalci najboljši čez dneva na južni progi, in sicer kljub temu, da se je v drugi polovici proge znatno poškodoval desno nogo. Kadavi je rabil za progo 47,05 min., Babiljer

prickovali, da se bo spor zaključil tako ugodno zanje. Kako bi na primer Hitlerjeva Nemčija likvidirala podobno spor med Lužickimi Srbi in nemško vlado?

★

Voditelji nekdanjih strank, ki spadajo k izvenparlamentarni opoziciji, so po pisanju »Münchener Neueste Nachrichten« z dne 21. jan. 1935 poslali daljše pismo predsedniku vlade g. Bogoljubu Jevtiču, v katerem izražajo svoje misli k v Rimu priporočenemu paketu o nevmesavanju. Podpisniki, med katerimi je tudi dr. Korošec, se predsedniku vlade zahvaljujejo, da bo branil nacionalne interese Jugoslavije ter obračajo njegovo pozornost predvsem na vprašanje jugoslovanskih narodnih manjšin onstran meje ter na vprašanje vpostavitve Habsburžanov, ki na noben način ne smeta priti pod območje pakta o nevmesavanju. Monakovski list pristavlja k temu, da ostaja jasno, da je Jugoslavija zavzela izredno rezervirano stališče k rimskim sporazumom, o katerih se vrše pogajanja.

Zaplemba. Uradni list savske banovine poroča, da je državno tožilstvo v smislu zakona o tisku za plenilo tiskopis »Za seljački svijet« št. 1, ki se tiska v Zagrebu.

Tožba proti belgrajskemu gledališču. Pisatelj Dušan Nikolajević poroča v belgrajskih listih, da je pri ministru prosvete Stevi Ciriću tožil upravnika belgrajskega gledališča D. Ilića, ker ni držal besede, da bo »v belgrajskem gledališču vprizoril Nikolajevićevo dramo »I. Gradojevič«. Nikolajević ostro kritizira upravnika belgrajskega gledališča.

Dr. Spaho v Belgradu. V nedeljo je prispel v Belgrad dr. Mehmed Spaho, predsednik bivše jugoslovanske muslimanske stranke. V Belgradu ostane nekaj dni. V ponedeljek se je sestel z g. dr. Korošcem, ki se tudi že več dni mudi v Belgradu.

Mladina izključena iz JNS. Predsedništvo glavne odbora »Omladine jugoslovanske nacionalne stranke« je priobčilo poročilo, da so bili izključeni iz članstva odbora omladinasi Branko N. Uzunović, Miloš Vidaković, Marko Ilić in Zoran Stojanović radi svojega razdiralnega dela in radi priganjske politike. Ta ukrep je bil storjen na predlog mestnega odbora v Belgradu, ki jih je izključil iz organizacije JNS.

★

Banditstvo v Nemčiji

Berlin, 22. jan. AA. Iz Dortmunda poročajo, da je nedaleč od tega mesta ustavila skupina maskiranih zločincev vlak in z revolverji ustražovala osebe ter opleni la poštni vagon. Zločinci so odnesli 9500 mark v gotovini in mnogo pisem. Uvedli so takoj zasledovanje, toda doslej zločincem še niso prišli na sled.

Volitve v Portugala

Lisbona, 22. jan. c. 16 februarja bodo Portugalci volili novega predsednika republike. Pristati sedanjega predsednika, generala Carbona, so že začeli z veliko volilno kampanjo. Vodstvo njihove organizacije je sklenilo, da bo do 14. februarja priredilo 8000 shodov.

V četrtem paru

Je startal za Čeha Barton, ki je prevzel robček ob 12.06.14, za naše pa Franc Smolej, ki jo je odpihal za svojim češkim tekmovalcem ob 12.17.02. Ob četrti predaji je znašala torej razlika 10 minut. Naš Smolej je zopet dokazal, da je še vedno dober med najboljšimi. Zaostal je za svojim tekmovalcem, ki spada med najodličnejše češke smučarje, le za tri minute. Barton je prevzel progo v 44.47 min., Smolej pa v 47.52 min.

Zadnji par

sta tvorila Joško Janša in Čeh Šimunek, ki že dve leti zmaguje na naših tekmah. Pričakovalo se je, da bo ta odlični Čeh našega Janša, ki mu manjka še pravega treninga in ki je na tem terenu prvič tekmoval, občutno porazil. Kljub temu pa je zaostal Janša za Čehom le za 5 minut, pri čemer pa je treba poudariti, da si je Janša približno na sredini proge poškodoval palico in je velik del proge vozil brez palice. Ko je pridrl na cilj zadnji Čeh Šimunek, je kazala ura 12.52.37, ko pa je prišel Janša na cilj, pa je bilo na uri 13.08.24.

Celokupna razlika

med našo in češko ekipo znaša torej 15.47. Češka stafeta je trajala skupno 3,52.37, naša stafeta pa 4,8.24 ure.

Uspeh naše državne skupine

ne more pravilno oceniti šole, če primerjamo letošnje rezultate s lanskimi. Lani so rabil Čehi za stafeto v Zakopanih skupaj 3,54.05 ure (letoš 3,52.37 ure), naši pa 4,30.01 ure (letoš 4,08.24). Lani so zaostali naši za Čehi torej za celih 35,56 min., dočim znaša letošnja razlika le še 15.44. Čehi niso napredovali od lani na letos niti za celi dve minuti, dočim so napredovali naši za skoraj 22 minut. To je vsekakor zanimiv napredek, zlasti če se upoštevajo, da manjka našim tekmovalcem potrebnega treninga, dočim so Čehi že od decembra trenirali po Visoki Tatli pod posebnim vodstvom norveškega trenerja. Poleg tega se mora priznati, da so Čehi deležni na Pokljuki vse drugačne nege in postrežbe s strani Zvezinih funkcionarjev, kakor pa naš tekmovalci.

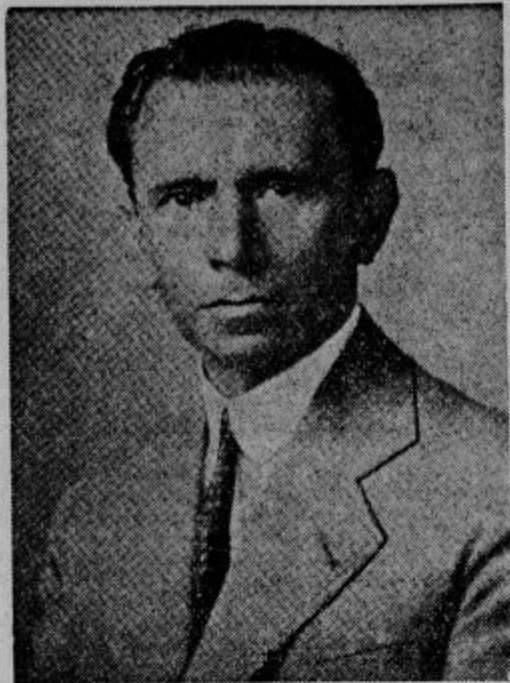
Ob času poročanja se vrši v kmečki sobi doma ravno žrebanje za 18 km tek, ki bo jutrišnjem. Od naših znanih tekmovalcev so bile doslej potegnjene sledeče številke: Knap 22. Janša 17, Jenko 36, Jakopič Gusti 11, Bervar 9, Čeh Šimunek 37, Babiljer 6, Šramelj 39, Dečman 41, Smolej 42, Jakopič Albin 19, Zningerlin 56, Privršek 28, Puš 29, in Jurij 1.

★

Davos, 22. jan. c. Na današnjih tekmah za svetovno prvenstvo v hokeju je Češkoslovanska premagala Italijo s 5:2, Avstrija Švico s 1:1, Poljska Belgijo s 12:2, Kanada Švedsko s 5:2, Anglija Francijo s 1:0, Nemčija Holandijo s 5:0.

Dunajska vremenska napoved: Jasno vreme in porast temperature.

Novi rektor dr. Samec znanstvenik svetovnega slovesa

Z g. prof. dr. Maksom Samecem je dobila naša Alma Mater Alexandrina rektorja, ki uživa velik znanstven sloves doma in v tujini. V svojih mlajših letih je bival v Kamniku. Planine so mu še danes mili prijatelji in znanci. Oče, ki je bil zdravnik, mu je vzbudil ljubezen do prirode. V gimnaziji, ki jo je absolviral v Ljubljani leta 1899., je dobil klasično vzgojo, ki se odlikuje v vsem njegovem nadaljnjem delu in življenju. Na dunajski univerzi se je posvetil študiju kemije, botanike in fiziologije, kjer so bili njegovi učitelji znani Lieben, Hatschek in Wiesner. Toda svojo pažnjo je posvetil kemiji. Pri prof. Pommeranzu v laboratoriju prof. Liebena je izdelal disertacijo o kondenzaciji formoz butiralnol. Pozneje se pa ves posveti koloidno kemični preiskavi rastlinskih produktov. Prevladal je v njem nagon, da pogleda v

žudodelno delavnico, v kateri priroda izdeluje živo materijo. »V delavnico sem Tvojo zrl, ta verz našega pesnika je postal geslo njegovega dela. Največ je vplival na njegov preokret k temu delu prof. Wolfgang Pauli, ki je sedaj direktor instituta za medicinsko kemijo na dunajski univerzi.

Preiskoval je tudi na področju fiziologije. Kot spreten vodja balonov se je dvignil v atmosfero, kjer je raziskoval v različnih višinah permeabilnost žarkov v zraku. Na biološkem zavodu je preiskoval vpliv jonov na rast rastlin.

Glavno delo prof. dr. Samca pa je raziskava skroba. L. 1911. je izšel prvi članek iz niza njegovih »Studien über Pflanzenkolloide« (Studije o rastlinskih koloidih), ki se še danes nadaljujejo.

Prof. Samec pa je tudi odlični kemik-tehnik. V dokaz temu naj služi njegove raziskave o odpadnih sulfidnih lugih in posebno o dobivanju koks-a, uporabnega za topilnice, izhajajoč od našega rjavega premoga.

Važno je, da pokažemo koliko zmora naš človek pri nas narediti. Treba je premagati napačno pojmovanje, da nismo dorasli, da se merimo z naprednimi narodi. Tudi pri nas se možje, ki doprinašajo svoj obolus obtemu razvoju kulture.

Prof. Samec je uredil kemijski institut na naši univerzi. Ker je primanjkovalo prostorov, se je odločil za preureditev kletnih prostorov realke. Ze v marcu 1920 so se začele prve vaje v analitičnem laboratoriju. Vse detajle, ki so v ozki zvezi z vsakim organizatorskim poslom, je prof. Samec sam pregledaval in kontroliral. Delal je načrte za adaptacije, nabavljal učila, izdeloval učne načrte, pripravljaj se je za predavanja in organiziral praktično delo, izdeloval slovensko terminologijo in mnogo drugih stvari. Svoje sodelavce je bodril in navduševal za delo, in kemijski institut je pred očmi vseh — rasel in napredoval tako, da uživa danes radi raziskav skroba svetovni sloves.

Če je prof. dr. M. Samec dokazal, da je možno znanstveno delo v prostorih, ki so bili namenjeni za skladišče drv in premoga — bi naša javnost ne smela dopustiti, da se, ne samo eden od naših najodličnejših univerzitetnih profesorjev, temveč tudi njegovi sodelavci in dijaki, zastrupljajo v onem zadušljivem kletnem vzdušju. Uverjeni smo, da govorimo iz duše vseh naših kemikov, da se mora postaviti nov, dobro urejen institut, ker nam daje prof. Samec polno garancijo, da bo prinašal vloženi kapital obilne plodove.

Smrt junaka izza prevratnih dni

Včeraj popoldne so v Belgradu pokopali častnega meščana ljubljanskega g. polkovnika Stefana Svabiča. Ze včeraj smo omenili velike zasluge, ki si jih je pridobil pokojni polkovnik za Slovenijo in posebej za Ljubljano, ko je ob prevratu leta 1918. ustavil italijansko prodiranje proti Ljubljani. Naj sledi še nekaj podatkov iz življenja tega junaka.

Polkovnik Svabič se je rodil v vasi Božurnji pri Topoli 1. novembra 1865. Po dovršenju nižji gimnaziji in kmetijski šoli v Kraljevu je vstopil v armado, kjer jeostal vse svoje življenje do pred nekaj leti, ko je bil upokojen. V podčastniško šolo je bil sprejet leta 1885, pa se je že čez nekaj mesecev udeležil bolgarske vojne, kjer se je zelo odlikoval. Častnik je postal leta 1892. Kot nižji častnik je služil pri raznih konjeniških poveljstvih

in junija meseca 1906 je napredoval v čin konjeniškega majorja. Balkanska vojna ga je zatekla kot pomočnika poveljnika polka. S svojim dotedanjim delom, posebno pa s svojo naravno inteligenco in prirojenimi vojaškimi sposobnostmi je dosegel dne 1. januarja 1912 čin konjeniškega podpolkovnika. Takrat je služil v stabu I. armije. Takratni poveljnik I. armije in prestolonaslednik, blagopokojni kralj Aleksander, ga je vzel za svojega adjutanta. To častno in odgovorno službo je vršil polkovnik Svabič skoraj dve leti.

Leta 1913, ko je prišlo do nezaželenih sovražnosti z Bolgari, je polkovnik Svabič prevzel poveljstvo pčinskega oddelka, kjer se je s svojo četo posebno odlikoval in bil odlikovan z redom Belega orla.

V svetovni vojni se je polkovnik Svabič zopet vidno odlikoval v bojih. Med umikanjem srbske vojske je bil ranjen. Kljub resni rani ni zapustil svojega polka. Sovražniki so se posebno vrgli na njegov polk in v nekem napadu ob Moravi je bil ustreljen njegov konj. Svabič, čigar rana še ni bila zaceljena, je padel in sovražniki so ga ujeli.

Ko se je oktobra meseca leta 1918 vrnil iz avstrijskega ujetništva, se je polkovnik Svabič ustavil v Ljubljani, kjer je, kakor smo že večer poročali, s svojim odločnim nastopom rešil Ljubljano, da je niso zasedli Italijani. Ljubljanski občinski svet je v znak hvaležnosti imenoval polkovnika Svabiča za častnega meščana in je po njem tudi imenoval eno mestno ulico.

Slovenski narod bo ohranil pokojnega polkovnika Svabiča v hvaležnem spominu.

Kočevje

Kolesarji na zamrznjeni »Rinzi«. Kako nastane nova vrsta sporta? Oni dan so delavci popravljali tovarniške čistilne naprave ob reki. Nekdo izmed njih je po bližnjici — po gladkem ledu frknil na kolesu po neko potrebsčino. Praktični domislek je našel spornice pismovalce, ki imajo na razpolago skoro cel kilometer Rinzične ceste, ne da bi se bilo pri dirkanju bati policaja!

Slovenec - kralj Eskimov

Po pismih slovenskega izseljenca Janeza Planinška priobčuje Anton Podbevšek.

Zame sta posebno skrbili dve strežnici: Marja Virginia Mullen; doma iz Helene, Arkansas, dežele preko Mississippija, in Helena Lilija iz Guiltporta, Mississippi, mesta ob Mehiskem zalivu, mimo katerega smo nedavno pluli. Kljub najskrbnejši negi pa se nisem dobro počutil. Bil sem nava, en proslega podnebja, tam pa sem moral vrh vsega še ležati v postelji!

Ko sem toliko okrevdal, da sem lahko vstal in hodil, so me izpustili iz bolnišnice ravno prvega novembra, ko je pihal oster mraz. Seveda sem se takoj prehladil in dobil hudo trganje v zgornji deljosti. Obraz mi je zelo otekel. Skoraj sem osepil.

Ze v prvi ulici so me obkolili častnikarji in me povabili na malico. Zal, nisem mogel jesti. In potem sem moral sedeti v njihovi družbi in jim ves dan pripovedovati svoje doživljanje iz arktičnih krajev.

Neki vneti častilec mi je pomagal in me je peljal 200 milj daleč, da sem dohitel svojo odpravo. Pridružil sem se ji v Rossedelu, Mississippi, z močno oteklim obrazom, tako da sem moral obvezati. Odslej smo skupaj nadaljevali vožnjo po reki navzdol.

Začelo je deževati. Dež mi ni nič prijal. Tabo-rili smo na bregovih reke, ki je tu skoraj čisto neobljubena. Redkokdaj smo videli človeka. Vozili smo se teden dni, ne da bi opazili vsaj kakega ribiča in hiše ob reki.

Kot si morala razbrati iz mojih pism, sem postal pesnik, odkar sem zapustil domovino. Zal, da so skoraj vse pesmi spesnjene v angleškem jeziku. Med zdravljenjem v bolnišnici sem zložil nad 50 pesmi. Zdravniki in strežnice se jim niso mogli dovolj načuditi. Ko sem sedaj sedel na bregu, dočim mi je svetel mesec nad glavo in mi je tekla reka pod nogami, sem nehoti zložil tole pesem:

I am sitting by the River,
gazing to the sky,
listening to the waifs that
are rursking peacefully by.
Far ar auer way we have past
the wintry artie plain.
Uow we are in Loussiana
wher the dankis but the suger kain*.

Aund the gods must smile
as troug driving antom Rain
the little party in canoe
for ever drift in vain
We are dipling down the river
camping an the sandy dune
vaiting for tomorrow but
tonorow newer banes.

Škoda, da pesem ni slovenska!
V Natchesu ob Mississippiju smo se sešli s tremi Slovenci, doma iz Ljubljane. To so bili prvi

* Fraza, katere pomen je razviden iz dobesednega prevoda:

Sedim ob reki
in gledam v nebo,
priliskujoč valovom,
ki mirno šumljajo mimo.
Daleč je za nami
zimski arktična ravan.
Sedaj smo v Loussiani,
kjer so oslički, samo sladkorja ni.

Bogovi se nam morajo smejati,
ko se vozimo skozi jesenski dež,
mala družbica v čolnu,
večno gnana v neznanost,
prodirajoč vzdolž reke,
prenozujoč na peščenih naplavinah
in čakajoč na jutrišnji dan,
toda jutrišnji dan se nam
nikdar ne nasmeje.

Hud mraz v južnih krajih

Blizu postaje Raspočje pri Zenici v Bosni, kjer je pred dnevi velik plaz zasul železniško progo, je te dni butnil nov plaz kamenja v potniški vlak, ki je prav tedaj vozil mimo. Plaz je prevrnil en vagon. Vlak so morali razstaviti ter se je dopeljal le sprednji del vlaka. Progo so nato kmalu očistili.

V Bosni vlada hud mraz. Volkovi napadajo živino kar podnevi in napadli so celo neko žensko. Povprečno je v Bosni temperatura okoli 10 stopinj pod ničlo.

Tudi v severni Bački je hud mraz. Blizu Subotice so našli v gozdu zmrmzjeno neko storko, ki je šla tja nabirat dračje. — Med

Bosansko in Novo Gradsko so morali radi debelega ledu na Savi razstaviti pontonski most, ki je vezal obe mesti. Promet se vrši s čolni. — V Bosanski Krajini so te dni sploh divjali veliki viharji.

Tudi iz Dalmacije poročajo o mrazu, temperatura je skoraj povsod pod ničlo, celo v Dubrovniku. V Dalmaciji divja silna burja. V Korčulanskem kanalu je burja prevrnila ribiški čoln, v katerem sta bila dva ribiča. Ribiča bi gotovo utonila, da se ni slučajno vračal v Korčulo parnik »Pelješac«, ki zaradi burje ni mogel pristati v luki Prigradici. Moštvo parnika je rošilo oba ribiča iz velikih valov, s katerimi sta se borila za življenje.

Kljukasti križ v Celju in Ptuj?

Tudi o Celju in Ptuj trdi uredništvo nemške narodnosocialistične revije »Geopolitika«, da sta nemški mesti. Kakor smo za Maribor objavili dokaze (glej »Slovenec« 9. in 10. januarja 1935, št. 7 in 8, pod naslovom »Kljukasti križ nad Mariborom«), da ni bilo in ni nemško mesto, tako objavljamo tudi za Celje in Ptuj nekoliko dejstev, ki jih je ugotovila avstrijska uradna statistika po podatkih ljudskega štetja leta 1910, ki pa dokazujejo neresničnost trditve »Geopolitike«. Poudarjamo pa ponovno, da se o slovenskem ali nemškem Celju ali Ptuju more govoriti šele takrat, ko je zaveš k narodnosti pripadnosti bila vzbujena, torej kvečjemu za čase po letu 1848, pri nas pa še celo mnogo pozneje. Trditvi bi mogli, da moremo govoriti o Slovencih in Nemcih v naših mestih šele, ko je avstrijska uradna statistika začela pri svojih ljudskih štetjih prebivalce deliti po običajnem jeziku (»Umgangssprache«), to je za čase po letu 1880.

Kakor smo za Maribor, tako hočemo tudi za Celje in Ptuj dokazati, da pri ljudskem štetju leta 1910 po večini svojega prebivalstva nista mogli biti in nista bili nemški mesti. Točne podatke nam nudijo številke o prebivalcih, ki so bili v teh dveh mestih domačini (domovinske pristojni) in ki v teh mestih niso bili domačini. Tudi za Celje in Ptuj, ki sta bili po ugotovitvi same avstrijske statistike glade na svoj nemški značaj ogroženi mesti, nam manjkajo podatki o ljudskih štetjih od leta 1880 do 1900, vendar nam za sedaj zadostujejo tudi številke o ljudskem štetju leta 1910.

Ze sam površen pregled in sestava števk avstrijske statistike nam nudita zanimive dokaze. Stanovale je:

v Celju: leta 1900 6713, leta 1910 6919, med njimi leta 1910 avstrijskih državljanov 6682;
v Ptuj: leta 1900 4223, leta 1910 4625, med njimi leta 1910 avstrijskih državljanov 4298.

Med avstrijskimi državljani so številni komisarji po običajnem jeziku leta 1910 našli:

v Celju: Slovencev 2027 — 30.34% (22.64%), Nemcev 4635 — 69.21% (77.13%);
v Ptuj: Slovencev 602 — 14.01% (15.60%), Nemcev 3672 — 85.43% (84.23%). (V oklepajih procentualne številke za leto 1900.)

Toda čisto drugačno sliko o narodnosti Celjanov in Ptujčanov dne 31. decembra 1910 nam daje številke, ki pravijo, odkod so bili prebivalci Celja in Ptuja, oziroma, kje so bili doma (domovinske pristojni). Glede domovinske pristojnosti in kako je bila v zvezi z avstrijskim ljudskim štetjem, smo že ugotovili v svojem članku o Mariboru. Bistveno je, da je moral imeti vsak avstrijski državljan v kaki občini svojo pristojnost, da občine te pristojnosti do leta 1900 niso bile dolžne in tudi niso rade dajale, da so pa po letu 1900 domovinske pristojnosti morale dati, če je kdo bival deset let stalno v občini. Ako torej ugotavljamo, da so prebivalci mest bili domačini v tej ali oni občini, ugotavljamo obenem, da so v dotični občini dolgo časa stalno stanovali in če so se iz domače občine izselili, niso mogli dobiti pristojnosti v novi občini prej, ko so deset let stalno v novi občini stanovali. Zato so pa ugotovitve avstrijske statistike o domačinih in tujcih v posameznih krajih za naše dokaze zelo važne, ker nam kažejo, odkod so prav za prav prebivalci teh mest prišli.

Med avstrijskimi državljani je bilo pri ljudskem štetju leta 1900 domačinov:

v Celju: Stajercev sploh 5672, iz slovenskih krajev 3328 (58.7%), iz nemških krajev 290 (5.01%),
v Ptuj: Stajercev sploh 3674, iz slovenskih krajev 1829 (49.08%), iz nemških krajev 400 (10.09%). — Ostali so bili meščani, in sicer v Celju 2054 (36.02%) in v Ptuj 1445 (39.03%).

Koliko domačinov, Celjanov in Ptujčanov, je bilo Slovencev ali Nemcev, nam ne bo težko ugotoviti, če se opremo na dve ugotovitvi statistične komisije, namreč, da je bilo že leta 1900 opaziti močno priseljevanje Slovencev v ti dve mesti, in da se nemško prebivalstvo iz njih izseljuje. Ker je bilo leta 1910 v Celju 58.07%, v Ptuj 49.08%

prebivalstva doma iz krajev z absolutno slovensko večino, moremo verjeti, da je na podlagi gornjih ugotovitev alično razmerje bilo tudi že leta 1900 in še prej in da bi mogla biti nemška le ona neznatna manjšina, ki je stanovala v mestih, posebno v Ptuj, kol potomstvo meščanov. Ako torej od števila 2054 v Celju in 1445 v Ptuj vzamemo samo desetino celjskih in ptujskih domačinov za Slovence — upravičeno bi bilo vzeti večji del —, dobimo, da je v obeh mestih bila leta 1910 velika večina prebivalcev iz slovenskih krajev, torej Slovencev. Da je naša trditev upravičena, nam pove tudi sledeče ugotovitve. Po številkah avstrijske statistike je bilo od vsega prebivalstva domačinov:

v Celju leta 1900 21.04%, leta 1910 29.07%;
v Ptuj leta 1900 21.01%, leta 1910 31.02%;
kar kaže prirastek v Celju za 8.03%, v Ptuj pa za 10.01%. Ni dvoma, da oba prirastka po veliki večini vsebujejo domačine, ki so prišli v obe mesti iz slovenskih krajev že prejšnja leta in so si s svojim stalnim desetletnim bivanjem priposestvali v Celju in v Ptuj domovinsko pravico. Število v Celju stanujočih domačinov na pr. se od leta 1880 do leta 1900 ni znatno spremenilo: leta 1880 je bilo v Celju 1381 domačinov, leta 1900 pa 1436 in se je torej pomnožilo v 20 letih le za 55, dočim se je pa zelo pomnoževalo število prebivalstva, ki je bilo doma v okoliških slovenskih krajih. Tak proces se je vršil že pred letom 1880, potem ko je meščanstvo v mestih izgubilo svojo veljavo, vendar številke ne moremo navesti, ker nimamo pri roki virov, ki bi nam točne podatke nudili.

Sicer pa dobimo za leto 1910 iz avstrijske statistike tudi za Celje in Ptuj točne številke o prebivalcih, ki so bili iz slovenskih ali iz nemških krajev. Bilo je:

iz krajev z nemško večino: Nemcev: v Celju 423, v Ptuj 359; Slovencev iz okrajnih glavarstev Celje-okolice v Celju 1860, v Ptuj 130, Ronjice: v Celju 286, v Ptuj 29, Ljutomer: v Celju 55, v Ptuj 109, Maribor-okolica: v Celju 153, v Ptuj 204, Ptuj-okolice: v Celju 318, v Ptuj 1254, Brežice: v Celju 456, v Ptuj 62, Slovenjgradec: v Celju 161, v Ptuj 41; Slovencev iz dežele Kranjske: v Celju 329, v Ptuj 161, iz dežele Goriške: v Celju 50, v Ptuj 73; Nemcev iz dežele Koroske: v Celju 221, v Ptuj 83 (o narodnosti prebivalcev v posameznih okrajih smo objavili številke v članku o Mariboru in jih ne ponavljamo).

Od vseh 6682 prebivalcev avstrijskih državljanov je bilo torej leta 1910 v Celju 3618 prebivalcev iz slovenskih krajev, torej absolutna večina. Če pa k temu pristojemo še celjske domačine, ki so bili Slovenci, dobimo za leto 1910 v Celju veliko večino Slovencev. Enako je bilo v Ptuj, kjer je od 4625 prebivalcev bilo 2063 iz slovenskih krajev in le 359 iz nemških krajev. Tudi v Ptuj pri ljudskem štetju leta 1910 izkazano število domačinov 1445 ne predstavlja samo Nemcev, saj je že leta 1900 bilo opaziti odeljevanje nemškega prebivalstva in močno priseljevanje Slovencev, ter je prirastek domačinov v Ptuj od leta 1900 do 1910 za 10% torej pripisovati predvsem Slovencev. Tako za Celje, kakor tudi za Ptuj je pa treba imeti v vidu še eno: čim manjši je namreč bil kraj in čim večje gravitacijsko okolico je imel, tem bolj je okolica vplivala nanj. Celje in Ptuj sta bila mala kraja, in nista na svojo okolico vsaj jezikovno in narodnostno mnogo mogla vplivati (to so dokazala avstrijska ljudska štetja, ki so jih vodili zavedni nemški komisarji), pač pa je močna in velika slovenska okolica vsaj jezikovno mogla zelo vplivati na obe mesti. In še ena: Tako v Celju kakor tudi v Ptuj je res bilo nekoliko nemških družin, ki pa že radi svoje meščanske mentalitete niso hotele uiti se ali znati slovensko. Čim vplivnejše so pa take družine v teh malih mestih bile, tem bolj je prišel do veljave nemški običajni jezik, če zalo, ker je veljal za jezik običancev, in pa, ker so Slovenci in drugi radi njih morali govoriti nemški. Niti Celje niti Ptuj pa radi teh nekoliko nemških družin nista bili in seveda tudi danes nista nemški mesti, kakor to trdi uredništvo »Geopolitike«.

Leta 1910 je avstrijska statistika ugotovila, da se na Stajerskem še dalje časa opazja močno izmenjevanje prebivalstva. Razen močnega priseljevanja Slovencev v nemške kraje, posebej ugotavlja statistika, da je bilo priseljevanje Slovencev v mesta Celje, Maribor in Ptuj tako močno, da ogroža njihov narodnostni (nemški seveda) značaj, posebno še, ker se nemško prebivalstvo teh mest izseljuje. Kljub tej uradni izraženi bojazni, da bi mogla postati vsa tri mesta slovenska, je pa avstrijska statistika od ljudskega štetja do drugega ugotavljala vedno manj Slovencev v naših mestih in vedno več Nemcev. Nemški števni komisarji so imeli pač interes na tem, da so po dobljenem nalogu ugotovili velike nemške večine in jim moramo priznati, da so se za to tudi potrudili. Nič posebnega ni, če je poznejša predelava števnega materiala, iz katerega smo mi navedli le nekoliko podatkov, ugotovila nekaj čisto drugega, kakor so ugotovili in z velikimi številkami razglasili nemški števni komisarji. Nekaj posebnega pa je, da ne rečemo čudnega, in ni znanstveno, če resni znanstveni hiet, kakor je tudi »Geopolitika«, poudarjajo, da so Celje, Maribor in Ptuj še danes nemška mesta. Ako bi Geopolitika objektivno objavila in dobrohotno upoštevala »objektivne« ugotovitve avstrijske statistične komisije, bi ne mogla trditi, da so naša tri mesta bila nemška in bi uredništvo »Geopolitike« ne moglo v posebnem pismu nam zatrjevati, da so ta mesta še danes nemška.

Smatrali smo za potrebno, da o narodnosti naših mest Celja, Maribora in Ptuja objavimo vsaj nekoliko števk, ki bi mogle dokazovati neresnost in neresničnost govorit in trditve o spodnjašajerskih (»Unterländischen«) nemških mestih. Obenem upamo, da smo s tem doprinesli tudi nekoliko objektivnih dokazov o neresnosti trditve o nekem nemškem Spodnjem Stajerskem (Unterland), ki ga nikdar ni bilo in ga tudi sedaj ni.

— Pri ishljanu sledi na kozarec naravne »Frans Josefove« grenčice, popite zjutraj na tešče, brez truda izdatno iztrebljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja.

Vaš udani
Eskimo Chas. Planinšek
Apolachicola, Florida, USA.

Liubljanske vesti:

Prebivalstvo Velike Ljubljane

Ljubljana, 22. jan.

Kadar govorimo o bodoči veliki Ljubljani, ki bo nastala iz priključka raznih okoliških občin mestu Ljubljani, ugrabimo tudi, koliko bi ta velika Ljubljana štela prebivalcev. Najbolj točno nam to pove seznam prebivalstva, ki je registriran pri ljubljanski policiji. Revir ljubljanske policije obsega mesto samo, občino Moste, občino Vič in Zgornjo Sisko. Ljubljani se bodo vse te občine v celoti priključile, razen nekaj močvanskih vasic, ki pa štejejo le malo prebivalcev. Konec leta so vse te občine skupno šttele 83.200 oseb. Od teh odpade na Ljubljano samo 63.600 oseb.

Občina Moste šteje 7600 oseb, od teh je 3900 moških in 3700 žensk. Vič ima 7190 prebivalcev, od tega je 3532 moških in 3658 žensk.

Motorna vozila in bicikli v Ljubljani

Ljubljana, 22. januarja.

Dasi Slovenci nismo bogat narod in nima posebnih bogatašev, vendar je naše poslovanje življenje zahtevalo, da se je promet z motornimi kolesi in z avtomobili znatno razvil, dasi sta kriza in znana davčna praksa povzročili, da je lani število avtomobilov nekoliko padlo. Veliko pa je pri nas število koles.

Tako je bilo pri ljubljanski policiji lani preregistriranih 406 motornih vozil in sicer 256 potniških avtomobilov, 80 tovornih avtomobilov in 70 motornih koles. Novo prijavljenih motornih vozil je bilo 189 in sicer od tega 88 potniških avtomobilov, 50 tovornih avtomobilov in 51 motornih koles. Odjavljenih pa je bilo 223 motornih vozil, od tega 113 potniških avtomobilov, 27 tovornih avtomobilov in 83 motornih koles. Število potniških avtomobilov je padlo za 25, število motornih koles pa za 22, zato pa je število tovornih avtomobilov naraslo za 23.

V l. 1934 je bilo prijavljenih 12.550 koles na teritoriju ljubljanske policije, odjavljenih pa 1454, tako, da je sedaj v Veliki Ljubljani 11.096 koles. Vsak sedmi prebivalec ima torej svoje kolo.

V Ljubljani je bilo dne 31. decembra 1934 torej v prometu: 231 potniških avtomobilov, 103 tovorni avtomobili, 38 motornih koles, 11.096 koles. V Ljubljani imamo sedaj še 148 fajakarskih in polfajakarskih voz.

Kaj pravijo „smučarji“? „Da brez Petrickovega prepečenja „Smuk“ ni — prave smuke!“
Omot 6 komadov Din 3—

© Gibanje proti mlinici. Pred časom se je začelo med kmeti v ljubljanski okolici veliko gibanje, ki je imelo namen doseči, da se ukine v Ljubljani mestna uvoznina pri uvozu poljedelskih pridelkov v mesto. Zaradi velikega padeča cen poljedelskim pridelkom so postale uvozne relativno visoke. K temu se pridruži še dejstvo, da pogosto tudi cela vas ne more zbrati dovolj gotovine, da bi plačala uvoznino, ki se mora plačati naprej. Tako predstavljajo mestne uvozne breme za kmeta, ki ima le v mestu možnost, da proda svoje pridelke. Ta mesec je bila ustanovljena celo posebna organizacija, ki je pričela zbirati podpise kmetov v ta namen ter je dosedaj v okoli 20 okoliških vaseh zbrala nad 2500 podpisov kmečkih gospodarjev za spomenico, v kateri apelirajo na mestni občinski svet, da ukine mest. uvoznine za kmetijske pridelke in s tem pripomorejo kmetom do boljših cen. Hkrati pripravljajo kmetije za svečeno veliko akcijo, na kateri bodo prav tako obravnavali vprašanje uvoznine.

© Društvom, korporacijam in potovalnim skupinam na Oplenac, ki hočejo potovati v bodoče na grob blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, sporoča mestno poglavarstvo v Ljubljani, da se zglašajo pred odhodom na Oplenac v svrhu podrobnih informacij, ki so važne in potrebne za vzdrževanje reda, v kulturnem oddelku mestnega poglavarstva, soba št. 38.

© Zveza gospodinj opozarja, da bo danes predavanje o električni kuhi na Bregu štev. 8. Poizkušnja jedil. Vstop prost.

© Kino Kodeljevo predvaja danes dvojni spored.

© Čemu so avtomobili? Mestna občina je imela zadnje čase precej opravka z nekim revežem, ki so ga francoske oblasti izgnale v domovino. Ta revež je okoli 50 let star, ne zna drugega jezika

Občina Zgornja Siska ima 4810 prebivalcev, od tega 2423 moških in 2387 žensk.

O rojstvih smo že poročali. Policija je ugotovila po seznamih vseh župnih uradov, da se je v Ljubljani in okoliških občinah lani rodilo 2158 otrok, umrlo pa 1165 oseb. Naravni prirastek torej znaša 993 ljudi. Na novo je bilo prijavljenih 26.639 stanovanj, odjavljenih pa 27.272. Torej bi se jih moralo izsoliti 633 in bi Ljubljana narasla torej lani le za 240 oseb. Vendar pa to ne drži, ker je znano, da se mnogo ljudi ne priklasi in da je Ljubljana narasla v resnici za mnogo več. Stalno biva v območju policijskega rajona 4274 tujih državljanov, v veliki večini primorskih emigrantov. Vsak dvajseti, v Ljubljani stalno bivajoč človek je torej inozemski državljan.

kakor francoski, je pa slovenskih staršev sin. Reže je živčno bolan in napol hrom. Končno so na mestni občini ugotovili, da spada v občino Radobova vas in sklenjeno je bilo, da ga pošljejo tja. Večkrat okoli 2 pa se je število občinstva zgrajalo nad prizorom, ki ga je videlo na tramvaju od magistrata do kolodvora. Mestni sluga je tega reveža napol prinesel na tramvaj, vsega tresočega se od mraza. Revež ni imel niti suknje, na nogah pa le platnene copate. Občinstvo se je spraševalo, čemu mestna občina vzdržuje toliko avtomobilov, med temi tri reševalne, ko pa niti takega reveža ne prepeljejo z avtomobilom vsaj na kolodvor, če ne že naravnost v Radobovo vas. Malo več usmiljenja bi svetovali.

© Izgubljeni in najdeni predmeti. V letu 1934 so ljubljanci prijavili policiji 581 izgubljenih predmetov in skupni vrednosti 183.000 Din. Najdenih predmetov pa je bilo 308 v skupni vrednosti 37.000 Din. V 69 primerih je bil lastnik ugotovljen in je skupna vrednost povrnjenih predmetov znašala 18.000 Din.

Mrzla Ljubljana

V Ljubljani imamo sedaj zimo, led in sneg: led za ledenice, sneg za kepanje in smučanje, zimo in mraz pa za ljudi.

Ljubljana letos tako prezeba, kakor še ni nikoli. Na stenah v gostilnah in v kavarnah imajo sicer pritrjene kljčke, kamor so nekdanji ljudje pozimi lahko obešali svoje zimske suknje, da so sami sedeli za mizami bolj komodno; letos pa na obešalnikih ni nič suknj, tako močno zebe ljudi. Ali pa se ljudje boje tatov, kar pa ni prav verjetno, ker v Ljubljani tatov sploh ni: v Ljubljani imamo samo nekaj tatitčev in kradovičev in uzmovičev, drugače so pa Ljubljanci jako pošteni ljudje, čeprav zmružejo in grejejo peči s svojimi hrblji.

Kako huda mora biti letošnja zima v Ljubljani, se ne da soditi po tem, če je Ljubljana kod zamrznjena ali ne, ampak po tem, da se letos Ljubljancem celo njihovi vedno živi jeziki zamrzni v ustih. Kamor prideš, je vse tiho kakor v cerkvah na veliki petek. Samo kakšna raglja še kod ropota, raglja je niso ljubljanski izdelek. Največ ragelj je na trgu in na hodnikih.

In odkod vsa ta zima? Ker Ljubljana letos ne pleše! Nekdanji se Ljubljanci predpustom tako vrli od zora do mraka in od mraka do dne, da niso potrebovali nič dr, nič premoaga in nič plina. Danes pa žalostno depe vsak v svojem kotu in stiskajo svoje roke v prazne žepe, jezike pa med zobe, če jih še imajo. Najbolj pa zebe čevljarje, ker so letos izdelali usnarji tako močne podplate, da se kar nič ne trgajo, še na podplatu ne.

Samo na rotočju je še nekaj toplote in v njegovi okolici. To je zaslugu modre občinske uprave, ki se ni dala posekati svojih gozdov, ampak se ko stanje v Zvezdi varuje pred ognjem.

Naravnost tropična vročina pa vlada v ljubljanski kazini. Tam je tako vroče, da rabijo gospodje, ki zabajajo tja, vsak dan po pet robecev samo za brianje potu. Koliko jih bodo pa porabili na dan, če se bodo prehladili in dobili vsak svoj nahod, tega pa niti perice na Bizoviku ne morejo preračunati...

25% popusta 25%
od
cerkvenih govorov dr. M. Opeka

dobi kdor kupi

celo zbirko do 15. III. 1935

Cela zbirka obsega 24 zvezkov ter stane nevezana Din 466— s popustom pa samo Din 349.50.

H. Ničman, Ljubljana, Kopitarjeva 2

Cezannea in Muncha, tudi do članov berlinskega »Mostu« držbe pota skupne problematike in intencije, toda vsa ta doživlja so v njegovih delih bogato in samostojno predelana, zelo kritično sprejeta.

Kot slikarja ga označuje neodvisnost od objekta v neposrednem smislu; svet eksistira od zanj samo v oni redakciji, v kateri nam ga kaže naš spomin, zato tedaj v čisto abstraktno-idealni, a tembolj izraziti obliki. Za to trditelj opozarjamo samo na »Poletno prirodor, kjer so figure pač rezultat dolgotrajnih čutilnih zaznav, a vendarle spominsko-idealna označba giba in pojava. Sorodno so »Pod večer«, »Sneg kidajo in druge. Prav ta prenos v doživlje in neodvisnost od neposredne realne oblike in barve daje slikam notranjo svobodo, zagon in ritem; ali ni ta »Poletna prirodor« možna tudi neke na južnem otočju, ali niso ti »Kopati« hoja, ki sploh ne preneha, ideja hoje? Še posebej je to jasno tudi na »Friziški krajini«; gibi konj, redigirani v spominu, so takorekoč kvintesenca naravnega giba, in islo je v portretu. Za naturalistično-impressionističnim portretom je zanimivo videti takle portret, kot je podoba dr. Sch.

To med naturalizmom in ekspresionizmom usidrano slikarstvo kaže tudi v pojmovanju barve posledice one abstrakcije, se reče redakcije doživlja v spominu. Ta je včasih tolikana, da barva že skoraj vrže s sebe vse značaj oblike določujoče oznake v smislu naturalizma, izraz izpovedujočega simbola v smislu ekspresionizma in se že bliža podobno celo sliki v novem pomenu besede, to je sestavi analitično podanih pigmentov na plošvi z lastno zakonitostjo in smotom. To se vidi na »Trgavici, ki spominja kar na Francoze, deloma tudi na »Friziški pokrajini« in »Poletni prirodor. Zanimivo je, kako eksotično-ploskovito učinkuje »Poletna prirodor« ravno radi tega pojmovanja barv kot nikamor razen nase naperjenih elementov. Prav to je »Trgavica, kjer pisane barve ustvarjajo živ kolorit in je ves prostor nejasen. Do čiste

Mariborske vesti:

V zdravem telesu - zdrav duh

K občnemu zboru SK Maratona

Ne sport radi sporta, radi zdravja, za pošteno zabavo in razveseljevanje, radi družabnosti. Ker dviga dober sport duha in ga pozivlja, ker je še vedno v veljavi že staro, pa znova preizkušeno pravilo starih Grkov in Rimljanov, da je v zdravem telesu tudi zdrav duh. To so nameni, to so namene in to je bistvo sportnih klubov. Gotovo, da poizkusa to nalogo doseči v čim večji meri SK Maraton, ki je imel v torek zvečer v stranski dvorani Združene gospodarske banke svoj občni zbor.

Ta občni zbor, ki je bil zelo dobro obiskan, saj je bila mala dvorana polna, je znova dokazal, da se vsi člani zavedajo velikega pomena skupnega dela, pokazal pa je tudi, da je izšel klub iz pretresljajev in vseh mogočih težkoč v preteklem letu poživljen in osvežen.

Občni zbor je vodil predsednik višji mestni zdravnik dr. Wankmüller, ki je predsedoval klubu od ustanovitve in ga vodil od prvih začetnih težkoč, preko vseh ovir do razvoja in višine, na kateri je klub danes. To je občni zbor tudi vpošteval in ga izvolil zato za častnega predsednika, ko je izjavil, da mu radi prevelike zaposlenosti drugod nikakor ni mogoče več obdržati predsedstva.

Iz poročil, ki so jih podali posamezni odborniki, je razvidno vse veliko delo, ki so ga izvršili člani kluba v preteklem poslovnem letu. Poročila načelnikov posameznih odsekov pa podajajo verno sliko o zmognosti in veliki življenjski moči kluba. Saj imajo odseki člani, ki so priznani po svojih sportnih sposobnostih izven mej ožje domovine. Vsi ti so v veliki meri pripomogli do tega, da je danes ime Maraton splošno znano v sportnem svetu.

Ko je bil z velikim odobravanjem vseh navzo-

□ Poštarji za spomenik. Uradniki, uslužbenci in zvaniki pošte Maribor II. so prispevali za mariborski spomenik znesek 5500 Din.

□ Zvečer ob 20 »Večer vesele pesmi« v dvorani Zdravne gospodarske banke. Ne zamudite prilike!

□ Še Marljivo znamenje. Iz vrst naših čitatelej smo prejeli več predlogov, naj bi se občinska uprava resno zavela za razpadajoče Marljivo znamenje na Glavnem trgu. Najprimerneje bi bilo, če bi se v novem proračunu določila gotova vsota za temeljito popravilo in obnovo tega znamenja.

□ Razveseljiva bilanca Mestne plinarne. Mariborska Mestna plinar, ki je bila dolgo vrsto let med mestnimi podjetji bolnik, nad katerim so vsi gospodarski zdravniki zmajevali z glavami, se je pričela zadnja leta pod smotrenim vodstvom svojega ravnatelja gosp. ing. Tomšiča, razveseljivo ozdravljati. Prišla je po dolgem času zopet do aktivne bilance, ki gre v prvi vrsti na račun intenzivnega propagandnega dela za konzum plina in pa na načrtno izboljšanje zastarelega omrežja. Konzum plina je lani narasel za 33.000 m³ napram letu 1933 ter je znašal okoli tri četrt milijona m³. Na osebo pride v Mariboru 22.8 m³ plina. Plinarja je porabila 2000 ton premoga, iz katerega je poleg plina izdelala še 1100 ton koksa in 41 ton katrana. Novih odjemalcev si je pridobila plinarja 60, med njimi velekonumente, kakor n. pr. tovarna Rosner. Izvršila je 22 novih in obnovila 10 starih hišnih priklopov. V mestni delavnici se je popravilo in pod državnim nadzorom preizkusilo 366 plinomerov. Omrežje se je podaljšalo za 750 metrov na Aleksandrovi cesti, Tomšičevem drevoredu, v Turnerjevi, Klavniški, Motherjevi, Kamniški in Volkmerjevi ulici.

□ Finančni odsek še ni končal. V ponedeljek se je vršila zaključna seja finančnega odseka, na kateri se je sprejel za malenkostnimi izpremembami proračunski predlog in nekoliko popravljena uvozninska tarifa. Večraj opoldne pa so mariborski trgovci znova v posebni deputaciji obiskali mestnega predstavnika ter izrazili željo, da bi se uvoznina prilagodila potrebam splošnega mariborskega gospodarstva. Radi tega se bo vršila ponovna seja finančnega odbora jutri.

□ Še ena trdnjava omajana. Mestna plinarja je bila dosedaj prava rdeča trdnjava. Socijalisti so povsem prevladovali med delavstvom. V ponedeljek so se pa vršile volitve obratnih zaupnikov, ki so prinesle presenečenje. Pokazalo se je, da se majo tudi ta trdnjava. Socijalistična lista je dobila dva mandata, tretjega pa je dobila nasprotna nesocijalistična lista. Dosedaj so imeli socijalisti vse tri mandate.

□ Maribor izumira. Svoječasno smo poročali, da bi Maribor prav za prav že zdavnaj izumrl, če bi ne bilo svežega dotoka prebivalstva od zunaj. Dokaz temu so tudi številke o rojstvih in smrtih v Mariboru. Tozadnja statistika, ki smo jo objavili v novoletnem »Slovenec« je vsebovala tudi podatke za mestno okolico, ki jo zasegajo mariborske fare. V mestu samem kot takem pa se je rodilo samo 307 otrok, dočim je umrlo istočasno 399 ljudi. Sko-

čih izvoljen za častnega predsednika kluba dosedanja predsednik, so sledile volitve novega odbora.

Za predsednika je bil izvoljen ing. Lambert Muri, urednik »Slovenca« v Mariboru. Podpredsednik je dr. Josip Meško, tajnik Jojo Golec, blagajnik Janez Poženel, gospodar Nace Novak, odborniki pa: Jože Lekan, Jože Vidic in Ciril Grešak. Načelniki posameznih sekcij so tovariši: za težko-atletsko Janez Janc, za lahkoatletsko Joža Smrdelj, za boksarsko I. Majer, za plavalno Tone Medved, za zimskosportno Franc Kramberger, za kolesarsko Franc Strucelj in za damsko Mira Radulović. Tehnični vodja je dr. Meško. Pregledniki so Ivan Vesenjak, Franc Hrstelj, Adolf Dostal in Anton Pukšič. Razsodišče tvorijo dr. Josip Leskovar, dr. Alojzij Juvan in dr. Andrej Vebli. V finančnem sorvetu pa so msgr. Ivan Vreže, Franjo Zebot, Joža Trahenik, Marko Kranjc, Mara Poharjeva in Ivan Podpečan.

Novi predsednik se je zahvalil za izkazano zaupanje, izrekel zahvalo prejšnjemu odboru, zlasti pa še predsedniku ter poudaril, da vodi pot do uspehov samo po poštovanem skupnem delu.

Sprejet je bil nato predlog, da se pravila spreminijo v toliko, da more klub ustanavljati izven Maribora podružnice, ki pa nimajo svojih pravil.

Razdeljene so bile nato diplome, ki jih je dal SK Maribor za »mariborski tek zedinjenja«. Diplomni sta dobila tovariša Strucelj in Kangler, prehodni Vahtarjev pokal pa St. Germovšek, ki si je priboril ta pokal že tretjič.

S pozivom na novo skupno delo je zaključil predsednik izredno dobro uspešni občni zbor, ki je pokazal znova trdno in globoko tovarištvo med člani.

ro v istem sorazmerju so rojstva in smrti v mestu že leta sem in dokazujejo, da mesto res izumira.

□ Mariborski film dovršen. Večraj se je vršilo v Grajskem kinu zadnje revizijsko predvajanje Mariborskega filma, izpopolnjena sedaj tudi z zimskosportnimi posnetki, ki tvorijo zaključek posrečenega dela.

□ Smrtna kosa. V visoki starosti 82 let je umrla v Kamnici pri Mariboru gospa Marija Bregar. Bila je ugodna in spoštovana žena. Naj počiva v miru.

□ Dinarska tarifa za šolarje. Mestna podjetja so za zimsko dobo do 1. marca upeljala enodinarsko tarifo za šolarje na svojih avtobusih. Od večraj naprej izdajajo šolarji avtobusnega prometa šolski mladini vozne listke, veljavne za vožnjo iz katerekoli postaje do nastopne postaje na progah št. 2, 3, 4 do postaje, ki je najbližja šolskemu zavodu; ob povratku iz šole pa od postaje, ki je šoli najbližja do že zgoraj omenjene nastopne postaje.

□ Tridnevni kletarski tečaj se vrši dne 28., 29. in 30. januarja (ponedeljek, torek in sredo) na banovinski vinarji in sadjarski šoli v Mariboru. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja dnevno od 8. do 12. in od 14. do 18. ure.

□ Iz zborovanja gostilničarjev. Na občnem zboru mariborske gostilničarske zadrage, ki se je vršil v ponedeljek, je zastopal Zvezo gostilničarskih združenj v Ljubljani ravnatelj g. Peteln, ki je v svojem referatu podal sliko dela Zveze v minulim letu, tako da se je vsak jasno prečital, da je v danih razmerah Zveza napravila svojo dolžnost.

□ Radi bolezenskih slučajev v gledališkem ansamblu se je moral prvotno zamišljen red abonmanov izpremeniti in dobe radi tega abonmenti reda D dve predstavi po vrsti, to je danes in v četrtek.

□ Priziv sta vložila radi previsoke odmere kazni pri zadnji razpravi obsojena Apin in Vrnč. Kakor znano, je bil obsojen Apin, radi komunistične propagande na 4. Vrnč pa na 3 leta.

□ Gorj. V Biljašovcih je postal posenstnik Pučko Anton žrtve požara. Zgoreli so goveji hlev, skedenj in svinjaki ter znaša škoda 20.000 Din. Ogenj je nastal v skednju najbrže od iskre, ki je sinila iz dimnika.

□ V dveh dneh — trije vloni. V nedeljo so obiskali vlonici gostilničarja Vernika na Tržaški cesti. Odnesli so iz gostilniške sobe razne jestvine, cigarete in denar ter povzročili 500 Din škode. V ponedeljek zvečer sta pa bila izvršena zopet kar dva drzna vlom. V Židovski ulici je zasacila gospa Eigner Marija neznanega moškega v svojem stanovanju. Zakrčala je, tuje se je pa ustrašil in pobegnil. Z njim vred je zmanjkala tudi žepna ura, gotovo bi bil pa še več odnesel, da ga lastnica ni slučajno preganla. — Lep plen je padel vlonicem roke na Tržaški cesti 39. S ponarejenimi ključi so vdrl v sobo nekega tkalskega mojstra ter odnesli 4300 Din v gotovini. Značilno je, da ni mogel daktiloskop kljub najvestnejši preiskavi nikjer najti kakih prstnih odtisov. Gotovo so vlonici spretni svedroci, ki se znajo čuvati.

Predavanje o Zvezi narodov

Na Ljudski univerzi v Delavski zbornici je imel večraj predavanje o Zvezi narodov docent za mednarodno pravo na naši univerzi g. dr. I. Tomšič. Dasi je bilo slabo razglašeno, da se bo predavanje vršilo (ni še namreč lepakov s programom Ljudske univerze kot prejšnja leta in tudi sicer ni prejšnji dan bilo v časopisju obvestil), je vendar bilo dobro obiskano, kajti tema sama je izredno zanimiva in važna.

Predavatelj je v uvodu podal splošno mnenje o Zvezi, čes, da je izgubila svoj pomen, ker da nima nikakih uspehov prav v tem, kar bi bil njen glavni namen (vojna na Vzhodu; neuspeh razoroževanja itd). Zato je hotel prikazati ZN od vsega početka; to je: njen postanek, njen ustroj, uspehi in naloge. Lepo je nazkazal, kako bi se l. 1914, dala preprečiti vojna, da sta Avstrija in Srbija predložili svojo spor mednarodni konferenci držav. Toda takrat še ni bilo take mednarodne ustanove, ki so ji dale začetek šele antantne države po vojni, predvsem Wilson, ki ga moramo smatrati za ustanovitelja. Tako tvori pravo osnovo ZN 26 prvih členov mirovnih pogodb, ki so bile sklenjene v l. 1919—1920, z namenom, da postavijo mir med narodi in da uredijo vojne razmere. Po sprejetju versajškega mira je ZN začela delovati (10. jan. 1920). Danes je v ZN 36 držav kot članice (4 so izstopile: Kostarika, Brazilija, Japonska, Nemčija), pristopile pa niso: Združene države, Hedžas in male evropske države: Monaco, San Marino, Lichtenstein, Andora in — Vatikansko mesto. Tako je danes v njej zastopanih šest sedmin zemeljske površine in pet šestin vseh prebivalcev na zemlji. Govorec o organih ZN je podal ustroj Skupščine, nje sestavo, redna in izredna zasedanja; — vsaka dr-

Kulturni obzornik

Jan in Elsa Oeltjen

V Jakopičevem paviljonu razstavljata tačas večjo kolekcijo svojih del zakonca Oeltjen. Jan Oe. je rodom iz Oldenburga, slikar, a živi od časa do časa v Ptuj in Halozah, kjer so večinoma nastala dela s te razstave. Njegova soproga Elsa je rodom Ptujčanka in sestra znanega v Avstriji delujočega grafika Luigija Kasimirja. Elsa Oe. je pretežno kiparica.

Jan Oe. razstavlja okrog 25 slik v olju ter vrsto ujedenk, lesorezov in akvarelov, ekoraj vse iz zadnjih let. Vsestranosti v tehnični uporabi ustreza visoko stoječa višina pojmovanja in čuta za posebnosti posameznega tehničnega področja. Slikar je študiral v Münchenu in Berlinu, v Münchenu pri znanem Karlu Casparju, svoje študije je pa izpopolnil na potovanjih, pri čemer ga je pot ponovno vedla v Italijo k zgodnjerenesanim monumentalni freski Masaccia in drugih. Reče se lahko, da ni polovaj zaradi krajine in narave, katere ni pri njem v prvi vrsti važna, temveč zaradi doživljanja in proučevanja slikarske kulture. Kajti dasi je Jan Oe. v nekem smislu naturalist (ljubi krajino kot predmet, žival, človeka v naravi; v tem je zelo soroden našemu Jamu), je značaj njegovega slikanja od dejanskega naturalizma zelo neodvisen in zasleduje tudi čiste slikarske probleme, za kar imamo pojasnilo že v tem, da je Jan Oe. učenec monokovske šole, ki je celo v časih največjega ekspresionizma vzdrževala pokoncu prapor samostojne vrednosti slikarstva. »Čisto« se seveda to nazirajo v njegovih delih ne kaže več, mnogo je v njih že dediščine ekspresionizma in zato je ravno ta razstava kaj poučna. Široko razgledani in globoko doživljajoči slikar ni hodil mirnodušno mimo del

elike v kakem najmodernejšem pomenu besede Jan Oe. seveda ne bo prišel, ker dela jako kritično in smotno in ker kljub bogatemu raznižanju o slikarskem problemu na eebi vzdržuje tudi predmetno poreklo (naturalizem) v primernem ravnoevju. Tuja mu je tedaj absolutna formalna problematika in obsedenost Francoza in je bližji predmetnejšim Italijanom.

Za Jana O. so značilne oljnate podobe in to ne le, ker je v njih ovekovčeli našo zemljo z mnogimi dokazi, nego ker je to njegov glavni izrazni svet, dasi ni vse na enaki višini. Nerazumljivo je zato, da to gradivo visi v etraskih sobah paviljona, dočim vise v glavnem prostoru akvareli, ki so šele v drugi vrsti značilni. Izmed njih omenjam »Ne-vihtor«, »Ptujski most«, »Led na Dravici« in »Ribiče na Dravinji« kot značilen akvarelski stil. Ostalo kvart, razstavljeno tu, obiskovalcu spoznanje Oeltjenove umetnosti. Enako ne pride do izraza med olja posejana grafika, za katero ima Jan Oe. mnogo smisla; v sigurnem obvladovanju ploskve vidi obiskovalec lepo nemški grafični stil. Izmed del omenjam ciklus »Ledolomci«, »Štiri dekleta«, »Plaz v Karwendlu«, »Konje na pašo« in zlasti »Ribiče«. Sem butajo valovi ekspresionizma močnejše nego v slikah: to in ono je verjetno starejšega datuma.

Elsa Oeltjen razstavlja nekaj pastelov ter več portretnih glav v glini. Odkljuje jo intenzivno do jemanje duševnega izraza, smisel za arhitektoniko ali konstruktivno formo in točna karakteristika. Je učenka Metznerja. Po razstavljenih delih sodijo seveda ni mogoče reči mnogo drugega. Njeno doslej največje plastično delo so klinkerski vložki za portal kolodvora v Oldenburgu, ki se po podreditvi plastične forme v arhitekturo lepo uvrščajo v glavno strujo sodobnega nemškega kiparskega dela. Lastna jim je oblikovna pripovedovalnost, spominjajoča srednjeveških konzol in reliefov. Na razstavi zastopani pasteli očitujejo v barvi in formi smisel za jasnost in kompozicijo.

R. L.

Ptujski mestni proračun

Potrebščine znašajo 2,394,854 Din - Burna proračunska razprava

Na redni javni seji ptujskega mestnega sveta je g. župan Jerše sporočil, da je občinski svetnik Franc Nedog odložil svoj mandat radi bolezni. Mestno poglavarstvo je napravilo vlogo na železniško upravo za uvrstitev še enega vlaka med Ptujem in Mariborom.

Nadalje je župan z ozirom na važnost občinskega proračuna in z ozirom na težke gospodarske razmere podal še nekaj splošnih izjav glede predloženega proračuna. — Proračun se giblje po predvidenih dohodkih in izdatkih približno v okvirju proračuna za preteklo leto. Pri sestavi se je, kolikor je bilo sploh mogoče upoštevati težki gospodarski položaj prebivalstva, z novimi uredbami skušalo tudi zaščititi interese vsaj nekaterih slojev prebivalstva. Predvsem so se iz proračuna izločile večje investicije. Edino izjemo tvori preuredben cestne razsvetljave v mestnem parku, ki je preračunana na 15.000 Din in je iz razlogov ugleda in varnosti mesta neobhodno potrebna. Pri proračunu se je tudi upoštevalo načelo varčevanja. Ako kljub temu ni bilo mogoče doseči zmanjšanja celotnih izdatkov, je to predvsem pripisati raznim okoliščinam.

Za kulturni dom kralja Aleksandra, ki se namerava zgraditi v Ptuj in ki bo služil kulturno-socialnim namenom, prispeva Mestna občina 250.000 Din. Kot prvi obrok 50.000 Din je vnešen v proračun. Podpora za brezposelne se zviša od 10.000 na 31.000 Din. Tretji večji novi izdatek v znesku 25.000 Din je vnešen v proračun radi odpisa izgube pri avtobusnem podjetju, kjer je predvidena amortizacija 250 tisoč Din za dobo 10 let. Kritje proračunskega primanjkljaja se bo v splošnem krilo z istimi davčninami ter približno v enaki višini kot lansko leto. Vpoštevala sta se samo dva momenta, da se razbremenijo manj premožni krogi in da se zaščitijo domači obrtniki. Prvi moment se je upošteval pri najeminskem vinarju, kjer so projektirani trije razredi, tako da bi plačali najemniki z najemnino do 149

Din le 4% najemninskega vinarja, pri najemninah od 150—200 Din 6%, od najemnine 201 Din dalje pa 12% od bruto najemnine. — Drugi moment, ki se je upošteval, je zaščita našega malega obrtnika. Na uvoz čevljev, izgotovljene oblike, perila in novega poliščja, se je namreč uvoznina razmeroma visoko zvišala in sicer od 5 par pri kilogramu na 5 odnosno 8% faktorne cene. Občina si je iz tega vira zagotovila razmeroma visok dohodek, v drugi vrsti pa bo na ta način omogočeno zaščiti domačega obrtnika proti konkurenci od zunaj. Končno so se vsaj deloma upoštevale tudi želje gostilničarjev, ki se bore s težkočami, na ta način, da se je črtala dosedanja davščina na prenočišča in da se je zvišal kako na vino od 2 na 5 odnosno 10%.

Sledilo je poročilo upravnega odseka. Referent občinski svetnik g. Fras je izčrpno poročal o predloženem proračunu za leto 1935-36. Iz poročila je posebej, da znašajo potrebščine 2,394,854 Din, primanjkljaj znaša 1,584,746 Din, ki se bo kril z raznimi davki in taksnami, tako da bo znašal končni primanjkljaj 467,124 Din.

Nato je župan dal proračun v debato, katere se je udeležilo več govornikov, ki je pa nastala proti koncu zelo burna in je poseglo vmes tudi občinstvo na galeriji, ki je bila nabito polna poslušalcev. Župan je bil primoran odločno posvariti galerijo in zapreti, da jo izprazni, ako bi se demonstracije ponovile. Proračun je bil nato z majhnimi spremembami z večino glasov sprejet.

Po sprejetju proračuna so sledile ostale točke dnevnega reda. V odbor za odmero pridobnine so izvoljeni g. Lenart, dr. Fermev in Josip Berlič. Prosilki Matilki Pečnik se prizna krajevna potreba za prevažanje oseb. Proštij-ski cerkvi se nakloni 2000 Din kot honorar za cerkveno glasbo pri državnih svečanostih. Po javni seji se je vršila tajna seja, na kateri so razpravljali povečini o personalnih zadevah.

Koledar

Sreda, 23. januarja: Zaroča Marije Devce. — Rajmund.

Osebnosti

— Znanstveno odlikovanje. Kralj. češka akademija znanosti v Pragi, najstarejši češki znanstveni zavod, je za priznanje znanstvenih zaslug imenovala g. prof. dr. Franca Ramova za svojega člana.

— Iz odvetniške službe. Gosp. dr. Fran Novak, minister n. r., prične zopet izvrševati advokaturu s sedežem v Ljubljani. Tyrseva I. — Imenovanje. Za šefa borze dela v Dubrovniku je imenovan g. Stane Ogrin, dosedanj uradnik ljubljanske Borze dela. G. Stane Ogrin je sin znanega stavbenika g. Ivana Ogrina.

Ostale vesti

— Semester na narodnih šolah in praznovanje sv. Save. JUU sekcija za dravsko banovino, sporoča, da se mora v smislu odlokov praznovati sv. Sava že v soboto, ker pada na nedeljo. Ker je zadnja sobota v jan., 26. t. m. se zaključijo ta dan tudi prvo polletje tekočega šolskega leta. Letos sta torej združena na dan 26. t. m. zaključek I. polletja in praznik sv. Save.

— Še eno gostovanje tenorista Alfreda Picaverja v Ljubljani. Ker je bilo za prvo gostovanje slavnega tenorista v operi »Manon« gledališče takoj razprodano, se je uprava odločila, da je pridobila slavnega pevca za še eno gostovanje, ki bo v soboto, 28. t. m. Interesanti, ki se zanimajo za drugo gostovanje, naj nemudoma rezervirajo pri blagajni v operi potrebne sedeže.

— Kočevski krošnjari v Nemčiji. Kočevski krošnjari so se to zimo odločili, da odpotujejo v Nemčijo ter tam poskusijo s krošnjarijenjem. Pravi, da jih zemlja ne more prerediti in da ne morejo davkov plačevati (sosedni Kostelci imajo še slabšo zemljo, pa le žive, čeprav skromno). V Nemčiji je odšlo to zimo okoli 200 kočevskih krošnjarijev, ki tam nastopajo v svojih narodnih nošah ter z lepaki pozivajo nemško prebivalstvo, naj jih kot zastopnike prastare nemške nasebine sredi Slovanov podprajo, zlasti naj se udeležujejo znanega srečovanja. Ti Kočevjarji vrše s tem zavestno tudi propagando za svoj jezikovni ožitek, ki ni tako velik, kakor ga oni predstavljajo. Znano pa je, da na Kočevskem, kjer je živel včasih po treje družini, izhaja sedaj z isto zemljo komaj ena. Grunti

nost, s tem je vsaka revizija mej, v kolikor ni osnovana na medsebojnem dogovoru prizadejih, izključena. — Predavatelj je nato opozoril na nov način urejevanja mednarodnih sporov, ki ga je uvedla ZN. Tako je na mirnem način rešila grško-bolgarski spor l. 1925., in jugoslovansko-madžarski ob marseillski tragediji, primere, ki jih je g. docent obširneje prikazal. Tako je ZN dosegla, da se je ohranil mir, kar bi v predvojnih razmerah ne bilo mogoče. — Predavatelj je še omenjal vlogo ZN v Saarskem ozemlju ter zaščito manjšin (pritožba dr. Petka o koroškem ljudskem štetju itd.).

Predavanje je bilo spremljano s skriptičnimi slikami (46), ki sicer niso bile čisto jasne, ki pa so vendar ponazorile izvajanja g. predavatelja, ki je ta važni pomen te mednarodno-pravne ustanove podal v poljudni, vsakemu dostopni obliki, za kar so ga poslušalci nagradili z velikim aplavzom. Želeli bi bilo, da Ljudska univerza izda taka in podobna predavanja v obliki brošur, ki bi po naših podeželskih domovih širile poznanje tako važnih vprašanj. id.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA — Začetek ob 20

Sreda, 23. januarja: *Sirovakovo jagnje*. Red O. Cetrtek, 24. januarja ob 15: *Hitopi*. Izv. Dijaška predstava po knjižnih esajah od 5 do 14 Din.

Petek, 25. januarja: *Matilček se ženi*. Red Cetrtek.

OPERA — Začetek ob 20

Sreda, 23. januarja: *Carmen*. Red Sreda. Cetrtek, 24. januarja: *Manon*. Gostovanje znamenitega tenorista Alfreda Picaverja, člana dunajske državne opere. Izv. Cene od 15 do 72 Din.

Petek, 25. januarja: Zaprto.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 23. januarja: Zaprto. Cetrtek, 24. januarja ob 20: *Izpuščeni valček*. Red D. Petek, 25. januarja ob 15: *Idealen soprog*. Dijaška predstava. Minimalne cene — od 7 Din navzdol.

propadajo in vasi izumirajo, toda tega ni kriva samo zemlja!

— Narodna knjižnica in čitalnica v Zagrebu. Kraljice Marije ul. 3. priredi v sredo, 23. t. m. društveni sestanek s predavanjem univ. prof. g. dr. F. Šišića »Vožd Karadorde kao osnivač države«. Začetek ob pol 9 zvečer. Gosti dobro došli.

— V vodnjak padel. V Zadovinku pod Leskovcem pri Krškem leži lepo posestvo s hišo in gospodarskim poslopjem. Lastnik posestva Jože Bogolin je šel k domačemu vodnjaku, ki je precej globok, zajemat vodo. Ko se je sklonil po vedro, mu je na polzkih tleh tako nesrečno spodrsnilo, da je padel na glavo v vodnjak in si zlomil tilnik. Bil je takoj mrtev. Pokojni je bil prileten fant in varčen gospodar. Naj v miru počiva!

— Izprememba rodbinskega imena. Kraljevska banska uprava dravske banovine je volila Jožetu Topolčniku, pristojnemu v občini Smartno na Polhorju, okraj Maribor desni breg, izpremembo rodbinskega imena iz Topolčni v »Tepeje«.

— Rumunski državljani, rojeni leta 1914, ki stalno bivajo v dravski banovini, se pozivajo, da se radi rekrutacije javijo od 1. do 10. februarja 1935 pri kr. rumunskem poslanstvu v Beogradu in prinesejo seboj: 1. uverenje o državljanstvu ali potni list, 2. krstni ali rojstni list, 3. šolska spričevala.

— Pri slabem počutju je naravna »Franz-Josef« grenčica prijetno učinkujoče domače sredstvo, ki se z njim znatno zmanjšajo težkoče in češče zanesljivo koristijo že male količine. Dopolni ženskih zdravnikov hvalijo soglasno prav milo učinkovanje »Franz-Josef« vode, ki je posebno izborna za nežni ustroj ženskega telesa.

— Sveti križev pot. Za mešani zbor štiriglasno za ljudsko petje, eno- ali dvoglasno z orglami, zložil Lovro Hafner; samozaložba. Cena izdoda Din 1,—. Na krščno besedilo, ki ga je spesnila naša odlična poetka-redovnica M. Elizabeta, je zložil skladatelj Lovro Hafner svojevredsten križev pot, ki diči našo cerkveno glasbeno literaturo. (Križev pot je pri nas zelo priljubljena pobožnost. Ko spremljamo trpečega Zveličarja na njegovi smrtni poti na goro Kalvarijo, otira nam ta pobožnost solze in lajša naše dušne boli. Saj sta nam »Ecce homo« in »Mater Dolorosa« prvi in najlepši vzor stanovitnosti v prenašanju trpljenja dušnih in telesnih bridkosti.) Skladba je zložena v E-molu, kar ji da še resnejši značaj in obliko. Molov način slika in izraža vedno globoko žalost. Ta pobožnost se opravi, kakor pove legenda na prvi strani sledeče: V začetku se moli, še lepše recitira v E s spremljevanjem orgel; po molitvi odgovori zbor »Amen«. Takoj nato napove duhovnik postajo, nakar zbor odpoje l. kitico. Po odpevu za vsako postajo se moli »O kice« in »Češčenja Marija« in »Molimo te o Kriste« itd. Duhovnik napove 2. postajo. Zbor zopet odpoje kitico postaje itd. Ta način je enostaven in kratak, a vendar globoko občuten in pobožen. Prav želeli je, da se ta lepi križev pot udomači na vseh naših korih in božjih hramih ter ga vsem cerkvenim zborom najtopleje priporočamo. Skladba se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, jeter, srca, proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— Truplo brez glave najdeno. Blizu Ranje Luke so te dni našli kmetje v potoku truplo nekega Ivana Mejdandžija, očeta šestih otrok. Truplo je bilo brez glave in zmruženo. Ta strašni zločin je privabil množico ljudi, ki se niso mogli zavestiti od začudenja. Znano je bilo, da je bil Mejdandžija zelo miren človek in ni živel z nikomur v sporu. Izključen je tudi rop, ker je bil Mejdandžija siromak. Kmetje so sami posvedovali in ugotovili, da je Mejdandžija šel dan poprej skozi vas in se je najbrže sprl s pijanimi kmeti, ki so ga morda umorili. Pijaniji kmetov pa je bilo tedaj dosti, ker so slavili razne slave.

— Dobrim sreem. Reven dijak-kongreganist prosi lepo pomoči, da bo lahko naprej študiral. Za vsak najmanjši dar bo iz srca hvaležen. — Podpora sprejema podružnica »Slovenca« v Novem mestu.

— Onemogli, 83-letni siromašni starček prosi usmiljene družine, da bi ga za božje plačilo katera sprejela na stanovanje in hrano. Najrajši bi živel v okolici Medvoda. Kdor bi bil voljan starčku uslišati prošnjo, naj javi naslov na: Dobrodelno društvo »Varstvo«, Ljubljana, Tyrseva 17.

— Pri slabi prebavi, slabokrvnosti, ahujšanju, bledici, obolelosti žlez, izpuščanju na koži, tvorbi uravnava »Franz-Josefov« voda izborna toli važno delovanje črevesa.

Škocjan pri Mokronogu

Rdeči križ ustanovljen. Na notico pod tem naslovom, ki smo je objavili 20. januarja, smo prejeli: Gospod Ivan Globečnik je bil popolnoma pravilno in soglasno izvoljen za predsednika društva. Ni res, da niso bili vsi prijavljeni člani obveščeni o ustanovnem obnem zboru, nasprotno je resnica, da so bili vsi prijavljeni člani obveščeni. — Obč. odbor društva Rdečega križa v Škocjanu.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Fattinger: Der Katechet erzählt. Gospode naročnike na navedeno katehitično novost obveščamo, da je druga naklada te izborne knjige popolnoma pošla tudi pri založništvu. Knjiga izide v tretji nakladi koncem januarja in jo bomo razposlali gg. naročnikom takoj po dostoposti. Pri tej priliki si dovoljujemo opozoriti na to knjigo zlasti gg. katehete s prošnjo, da nam poverijo cenjeno naročilo še pred izidom nove naklade, da jim zagotovimo čim prejšnjo dobavo. Najboljši dokaz za izvršno porabnost tega katehitičnega pripomočka je dejstvo, da je bila prva naklada v teku štirih, druga pa v teku šestih tednov popolnoma razprodana.

Opozorjamo tudi na pravkar izšli deli: Schmüger F.: Heiliges Heldenstum. Beispiel-sammlung für den Religionsunterricht. 329 strani; karton., 80 Din. — Herget: Heiliger Idealismus. Religiöse Ansprachen für höhere Schulen. 153 str., kart., 60 Din.

Celie

— Vsem članom Vincencijeve konference naznanja odbor, da se bodo do preklica vršile redne tedenske seje ob sredah zvečer v tajništvu konference. Zato prosimo danes zvečer, da se člani seje v polnem številu udeležijo.

— Lepe priprave za evharistični kongres. V ponedeljek zvečer je priredila Ljudski čitalnica v veliki dvorani Ljudske posojilnice skriptično predavanje o zgodovini evharističnih kongresov, ki je privabilo mnogo hvaležnih poslušalcev. Predavatelj g. Vinko Zor iz Ljubljane je na podlagi skriptičnih slik podal zgodovino dosedanjih kongresov in orisal v glavnem tudi priprave za veliki evharistični kongres, ki bo letos poleti v Ljubljani. Priprani smo, da so te prve besede o našem evharističnem kongresu padle na rodovitna tla in da se bodo Celjani častno odzvali povabilu za udeležbo.

— Za brezposelne služkinje. Poselska zveza, ki ima v načrtu postavitve služkinjskega doma, namerava za prvo albi preskrbeti za brezposelne služkinje tako primerno obo, kjer bi našle zavetišče. Zaradi tega se obrača do kakega dobrotnika, ki bi bil pripravljen prepustiti večjo sobo ali manjše stanovanje, če mogoče brezplačno ali vsaj proti manjši odškodnini. Vsako deklo, ki pride iskat v Celje službe, naj se zgleda z enakrat v Prešernovi ulici 12.

— Nagradno tekmovanje lovskih paznikov. V nedeljo dopoldne je priredila celjska podružnica Slovenskega lovskega društva v hotelu Hubertus nagradno tekmovanje za pokončevanje pite roparje. Tekmovanja se je udeležilo 15 lovskih paznikov iz celjskega, šmarskega in konjskega okraja, ki so pokončali skupaj 67 velikih in 100 malih krakuljev, 1471 vrana, srak in šoj ter pobrali iz gnezd 307 jajc. Prvo nagrado 500 Din si je s 398 točkami priboril Franc Langer, lovski paznik iz Senovice v šmarskem okraju; drugo nagrado v znesku 400 Din s 325 točkami Valentin Samec, lovski paznik iz Škofje vasi, in tretjo nagrado z 265 točkami, 400 Din, Franc Esli, lovski paznik od Sv. Križa pri Grobelnem. Ostale nagrade po 100 do 300 Din je prejelo 11 lovskih paznikov iz celjskega in konjskega okraja. Tekmovanje je bilo dobro obiskano in so bili vsi z rezultatom zelo zadovoljni.

Ptuj

Pretep v Moškinskih pri Ptuj. V nedeljo 20. t. m. proti večeru je prišlo v neki gostilni blizu kolodvora v Moškinskih med nekaterimi fanti do prepira in do pretepa, med katerim je dobil 20 letni Josip Černivec iz Privencev tri strele v trebuh, da je oblezel nezavesten v mlaki krvi. Nemudoma so ga spravili v ptujsko bolnišnico, kjer so mu poskusili rešiti življenje s takojšnjo operacijo. Poškodbe pa so bile tako nevarne, da ni bilo več pomoči in je mladenič nekaj ur po prevozu v bolnišnico izdihnil, ne da bi zavedel. Ta žalosten dogodek je silno vznemiril ondotno prebivalstvo in to tembolj, ker je bil pokojni Černivec miren fant in na dobrem glasu.

Pišce

Poroki. Pred kratkim sta bila v Dobovi poročena g. šol. upravitelj v Globokem Medved Branko in gđ. Cetin Rozalija, učiteljica v Piščah. — Pretekli teden pa sta sklenila zakonsko zvezo v Piščah g. Jarc Alojz, plačilni natakar v Mariboru, rodom iz Sv. Jakoba v Slov. gorah in gđ. Pikele Marija, izučena kuharica iz Pišce. Bilo srečno!

Šolske vesti. Ko nas je pred božičem zapustila učiteljica ga. Rantner Jakobina ter odšla na svoje novo službeno mesto v Sevnico ob Savi, je bila po časopisnih vesteh k nam nanovo nastavljen gđ. Šušteršič. Toda do danes je to mesto še nezasedeno. Pouk pa očitno trpi. Prosimo merodajne kroge, da zadevo čim prej uredijo.

Filatelija

Spominke znamke v češkoslovanski republiki. Ob stoletnici češkega narodnega spava »Kde domov muje sta izšli dve spominški znamki: 1Kč vplodstven, 2 Kč modre barve z linijastim zobčanjem 9.5. — Znamke se v normalnih polah, pa tudi v negumiranih polah po 15 kosov; na zadnje omenjenih polah so nad in pod skupino znakov natisnjene note z besedilom te narodne himne.

Pomembni polizkusi, ki utegnejo zanimati tudi filateliste, se ravno sedaj vrše v Belgiji. Kakor povzame filatelistična »Asociacija« Die Postmarken, so v Belgiji izšli papir take vrste, da se omočen drugo papirja še bolj prime, kakor če bi bil opremljen z lepilom. Iz tega novovrstnega papirja, pri katerem lepilo ni potrebno, se izdelujejo zalone znamke. Prav gotovo pa bodo ta papir uporabljali tudi za izdelave običajnih pošttnih znakov, kakor hitro se izkaže, da je za to uporaben in seveda ne predrag.

Slovensko filatelistično društvo v Ljubljani dobliva od vseh strani toliko raznih vprašanj, dopisov itd., da frankatura odgovorov pomeni izredno breme. Odbor zaradi tega prosi, da se dopisom priloži znamka za odgovor, ker se domnišleer ne bodo upoštevali. Društvo ima svoje redne sestanke tudi letos vsako sredo ob 20 v posebni sobi restavracije »Zvonca«.

Naše dilaštvo

Akademski-kongreganisti imajo drvi ročni cerkveni sestanek. Člani kongregacije »Kraljice arhiepiskopa« ob 19.45 v prostorih jezuitskega kolegija, Zrinjskega 9, člani kongregacije Marijinega Ožnanenja pa ob 20.15 v samostanski kapelji op. frančiškana. Pridite vsi! — Gostje vabljeni! — Profekta.

Poizvedovanja

S namizni prtiček (močno delo s monogramom R. D.) je bilo izgrajbeno od Stenburkove ulice do kavarn. Prešeren. Najditega napredim, da jih vsee v Ljubljani ulici 1 proti nagradi.

Kaj pravite?

Ni še posebno dolgo tega, ko je neki včasih res humoristični, dostikrat pa tudi precej umazan tednik, ki ne izhaja v Ljubljani, priobčil sliko, ki se nanasa na neko »zajero« v Ljubljani — »zajero«, o kateri so vsi pošteni ljudje soglasnega mnenja, da bi bilo boljše, če je ne bi bilo.

»Da humoristične list take stvari izkorišča v svoje vrhve, je razumljivo; toliko bolj, ker izhaja list v mestu, kjer so navadno prav veseli, če ga Slovenci ali pa celo Ljubljanci kaj polomijo. Ni pa prav razumljivo držanje Ljubljancev v takih primerih.

Ljudje, ki razmere poznajo, so nam namreč povedali, da so prodale ljubljanske prodajalke časopisov več tisoč(!) izvodov omenjene ševilke »humorističnega« tednika... In ker prva pošiljatev ni zadostala, da polotajšjo ogromen apetit Ljubljancev po taki »duševni hrani«, so naročili še novo pošiljatev!

Kaj pravite, g. urednik: ali niso Ljubljanci ljudje, ki stoji duševno, posebno pa še moralno, na najvišji stopnji?

Na kmetih rede prebije. Za te koristne živali pa ne pripravljajo hrane v istih posodah, kjer kuhajo za ljudi, ampak v posebnih posodah. Tudi ne nosijo hrane tem ljubim živalim na krožnikih, s katerih jedo ljudje, ampak tudi v posebnih posodah. Vse te posode so vedno dobro pomite in čiste, da živali ne oboli, a kljub temu nikdar nobenemu kmetu še ni prišlo na misel, da bi opoldne ali pa zvečer komaj čakal na — pominek!

Ljubljanci so pa čekali in še kako težko! To se pravi: povej mi, kaj ješ in kje ješ, pa ti povem, kdo in kaj si!

Čim občutite najmanjši prehlad ali neugodnost, vzemite večkrat toplo mleko z RADENSKO!

Mehča sluz, olajšuje kašelj čisti in jači kri proti infekciji. Večina težkih zimskih bolezni: hripa, katar, reuma it. t. posledica »malh, nedolžnih« prehladov. Zatrte bolezni takoj v začetku! Radi joda litija in ogromne množice drugih zdravilnih mineralov je Radenska naravnost idealna v to vrhlo!

žava ima samo en glas — zakon enakopravnosti. Natančneje je govoril o Svetu ZN, kjer so 4 stalne članice in 9 nestalnih; vselesle in manjše države po 3 leta (Mala antanta je vsake tri leta zastopana po eni izmed zaveznici). Sklepi Sveta in skupščine morajo biti soglasni: za to sta n. pr. ob vprašanju marsejske tragedije morali za končno razsodbo glasovati tako Madžarska kot Jugoslavija. Vsi spori se tako morajo rešiti — sporazumno. — K razgledom ZN spada še Stalno mednarodno razsodišče v Haagu in Mednarodna organizacija dela. Tej zadnji predseduje zdaj Butler, ki je lani prav v tej Delavski zbornici imel predavanje pred zapupniki naših strokovnih organizacij. — Poleg teh najvažnejših organov ZN, s pomočjo katerih skuša obdržati svetovni mir, pa so še pompozne organizacije, posvetovalnice itd., ki pospešujejo mednarodno sodelovanje. — Pri nalogah ZN poudarja najprej omejitve oboroževanja. Toda po paktu ZN ima ta samo dolžnost, da pripravi načrte, v kolikor to »dopušča« varnost držav, in jih predloži vladam na proučevanje in odločitev. Če se države še niso odločile, ni to še neuspех ZN, ki je s Kellogg-vim in londonskimi dogovori že veliko dosegla.

Zaključek izvajanj je bil sledeči: ZN se more smatrati kot politična organizacija kulturnega sveta, ki pa še potrebuje izpopolnitve, ker še daleč ni ona idealna mednarodna organizacija, ki bi temeljila na ideji absolutne pravičnosti, in ki bi mogla učinkovito vršiti vse svoje naloge. Temu pa ni kriva ustanova kot taka, ampak članice, ki jo sestavljajo. Ničje pa ji ne more odrekati, da je tokom svojega 15-letnega obstoja preprečila mnogo oboroženih spopadov in izredno veliko storila na polju mednarodnega sodelovanja. Že zato je ZN nujno potrebna, in le premalo se zavedamo njenega pomena.

Članice so se medsebojno zavezale, ohraniti proti vsakemu zunanemu napadu teritorialno integriteto in sedanjio politično neodvis-

Petrolej teče 1700 km skozi puščavo

Ogromno tehniško delo evropskih inženjerjev - Petrolej črpajo v Iraku, da sam teče v srednjemorska pristanišča

Evropski inženjerji so v Iraku zgradili orjaško delo: napeljali so cevi iz Iraka do srednjemorskih pristanišč v Siriji in Palestini. En vod teh cevi se končuje v sirski luki Tripolis, katero imajo Francozi, drugi vod pa v Hajli, katero imajo Angličani. Po teh ceveh se bo iz petrolejskih polj v Iraku skozi puščavo 1700 km daleč pretakal petrolej do pristanišč in od tam na ladje. Kakor znano, se v Iraku v okolici Kirkuka nahajajo velika petrolejska najdišča, katerih niso mogli drugače izrabiti, kakor na ta način, da bodo petrolej na to ogromno razdaljo spustili po ceveh do ladij.

Da si napravimo pravo sliko, kaj je zmogla evropska tehnika, naj navedemo nekaj števk: Za glavni vod so porabili 123.000 ton cevi, ki so imele 8, 10 in tudi 12 col premera. Posamezne cevi so bile med seboj 17.500 krat zvarjene. Da so zvarili ozemlje, na katero so položili cevi, so porabili 100 ton močnih razstreliv.

V puščavi, v kateri ni bilo vode in v kateri je nepopisno žgalo sonce, je delalo 15.000 delavcev. Ti delavci so pripadali najrazličnejšim narodom ter so govorili vse mogoče jezike. Ko so petrolejski vod napeljavali čez reki Eufkrat in Tigris, so morali v vodo postaviti močne jeklene stebre. Na nje so pritrdili močne jeklene vrvi ter na nje obesili cevi. Na Eufkratu so stebri 700 metrov vsakebri ter so visoki 65 m. Za napravo visečega mostu čez Eufkrat so porabili 50.000 ton različnega gradiva. Posebno težavno je bilo delo čez dolino Jordana. Obrežje Jordanovo se dviga več kot 1000 m nad

morsko gladino, medtem ko Jordanova struga leži 350 m pod morsko gladino. Tukaj si niso mogli drugače pomagati, kakor da so napravili orjaške sesalke, katere bodo gnale petrolej iz doline Jordana po ceveh kvišku.

Najbolj težavno delo pa je bilo preskrbeti delavce in vse tehnične naprave s potrebno vodo. Na vsej dolgi progi so izkopali na stotine zelo globokih vodnjakov. Iz njih so črpali vodo ter z njo polnili posebne avtomobile, kateri so jo razvažali v napravljene vodne shrambe. Te shrambe so bile tudi zakopane v zemljo ter zavarovane z večkratno plastjo azbesta. Tako je voda v teh shrambah ostala dalj časa hladna. Vsa delavska taborišča in pisarne so bile zvezane z brzojavom in telefonom ter tudi po radiu. Napravljenih je bilo mnogo le-tečih bolnišnic, katere niso bile nikdar prazne. Pozimi je bil velik mraz, tako da je zmrzovalo, poleti pa je toplomer kazal včasih cele tedne 60 do 65 stopinj Celzija v senci. Nobena baraka in nobeno sredstvo pa ni moglo delavcev in nameščenec zavarovati pred peščenimi viharji.

Zgradba te ogromne naprave je stala več kot 10 milijonov funtov sterlingov, to je kaki 2 in pol milijardi dinarjev.

Slovesnosti, s katerimi so odprli to napravo, so se začele že 14. januarja v Kirkuku. Prvi je spregovoril kralj Iraka, za njim pa so govorili zastopniki peterih dežel, skozi katere ta petrolejski vod pošilja petrolej: Irak, Sirija, Libanon, Palestina in Transjordanija.

Abesinski cesar otvori novi parlament
Abesinski cesar Haile Selassie I. (v beli obleki) pri vstopu v novo zgradbo parlamenta v Addis Abebi, katero je na slovesen način otvoril.

Kaj so odkrili na Južnem tečaju

Ekspedicija admirala Byrda je blizu Južnega tečaja našla zanimive stvari. Na enem kraju so našli precejšnje premogovne sklade, predzgodovinske ostanke drevesnih storov in mnogo drugih rastlinskih okamenin. Vse to je bilo najdeno le 200 milj daleč od Južnega tečaja. Sodelavci admirala Byrda so to novico po radiu razglasili po svetu.

Byrdovi ljudje so 16. oktobra 1934 zapustili izhodno taborišče in so se v saneh vozili 1400 angleških milj daleč. Zadnjikrat sta po ozemlju Južnega tečaja potovala kapitan Scott in Amundsen. Byrdova ekspedicija se je vrnila kakih 180 milj od Južnega tečaja blizu vrhunca ledenika Thorne. To je bilo na 87 stopinji južne širine in 152, 30 stopinji zahodne dolžine. Hudi viharji so otežkočili pohod na vrh ledenika Thorne.

Na vrhu te polarne visoke planote so našli premog ter predzgodovinske in okamenele rastline. Ekspedicija poroča, da se tam temperatura hudo spreminja. Včasih je bilo 40 do 50 stopinj mraza, ko so odhajali iz taborišča. Med potjo pa je včasih sonce tako grelo, da so morali sleči nekaj jopičev.

Treba bo počakati še podrobnih poročil. Vsekakor pa so to odkritja vernih znanstvenikov, ki dokazujejo, da v polarnih krajih ni bilo vedno večnega ledu, ampak da je nekoč tam rastle bujno rastlinje in celo drevje.

Pet otrok v spanju zgorelo

Iz Jeruzalema poročajo: V mali vasi blizu Gaze se je zgodila huda nesreča, pri kateri je zgorelo pet spečih otrok, starih od 3 do 13 let. V mali koči ob vaški cesti je spalo 7 otrok. V koči je brlela oljnata svetilka. Nekemu vaščanu pa se je ponoči odtrgala kamela in je zdržala po ozki vaški ulici. Pri tem diru se je žival z vso silo zadela v šibko kočico, ki se je zaradi sunka tako stresla, da se je svetilka prevrnila. Goreče olje je užgalo kočico. Izmed 7 otrok sta se rešila le dva: najstarejši in najmlajši, majhen dojenček, s katerim v naročju je starejši pravočasno planil iz kočice. Vsi drugi so zgoreli.

★

»Ali bi mogel govoriti z gospodom ravnateljem?«

»Za kakšno stvar gre?«

»Račun imam...«

»Gospod ravnatelj je ravno včeraj uradno odpotoval.«

»... pa sem ga hotel plačati.«

»... a danes zjutraj se je iznenada vrnil. Prosim, izvolite k njemu!«

★

Pat: »Tvoja žena ima pa glas kot žamet.«

Mike: »Pst! Če teliši, bo takoj hotela imeti obleko, primerno njenemu glasu.«

Roman za stare in mlade

Pikica in Tonček

»Tega nisem vedel,« je spet zatrdil gospod Sklopek.

»Ona že več tednov nič ne zasluži. Ampak nekdo mora služiti denar, ali ne? In veste, kdo ga zasluži? Tonček! Tudi tega kakopak niste vedeli,« se je razjezila. »Ali vi sploh kaj veste?«

Drugi učitelji so se zasmejali. Gospodu Sklopeku je vsa kri bušila v obraz. Celo pleša mu je postala rdeča.

»Kako pa zasluži denar?« je vprašal.

»Tega vam pa ne izdam,« je odgovorila Pikica. »Samo toliko vam lahko povem, da se ubogi fant noč in dan ubija. Svojo mamo ima zelo rad, zato se tako trudi in dela vse sam in kuha in služi denar in plačuje živila in plačuje najemnino, in če si pusti lase ostriči, poravnava račun v obrokkih. In zato se sploh čudim, da ne spi ves čas med ponikom.«

Gospod Sklopek je tiho sedel. Drugi učitelji so prisluškovali. Pikica se je čedalje bolj razvnela.

»In potem sedite k mizi in pišete njegovi mami pismo, da je len in ne vem, kaj še vse. Ubogi dečko! Veste kaj, tukaj se pa vse neha. Uboga žena bo takoj spet zbolela od strahu, če ji pošljete pismo. Morda dobi zaradi vas še nekaj novih izraskov in bo morala spet v bolnišnico. Potem bo tudi Tonček zbolel, to mi lahko verjamete!«

Gospod Sklopek jo je miril:

»Ne zmerjaj tako hudo. Zakaj mi pa vsega tega ni povedal?«

»To imate pa prav,« je priznala Pikica.

»Saj sem ga tudi jaz vprašala, a veste, kaj mi je odgovoril?«

»No?« je bil radoveden učitelj. In tudi njegovi tovariši so se spet dvignili s stolov in se v polkrogu postavili pred njega in Pikico.

»Raje si odgriznem jezik, mi je odgovoril,« je razlagala Pikica. »Najbrž je zelo ponosen.«

Gospod Sklopek se je skobacal z okenske police in dejal:

»Torej dobro, pisma ne bom pisal.«

»Tako je prav,« ga je pohvalila Pikica.

»Dober človek ste. To sem si takoj mislila in lepa hvala.«

Učitelj jo je spremljal do vrat.

»Tudi jaz se ti zahvaljujem, deklica, je dejal.

»Se nekaj bi bila kmalu pozabila,« se je spomnila Pikica. »Prosim, nikar ne povejte Tončku, da sem bila pri vas.«

»Niti besedice o tem,« je obljubil gospod Sklopek in ji prijateljsko stresel roko.

Tedaj je pozvonilo. Pouk se je spet pričel.

Pikica je zdrvela po stopnicah navzdol, planila v avtomobil in se odpeljala domov. Med vožnjo se je ves čas gugala na mehkem sedežu in veselo prepevala.

Osmo premišljevanje govori:

O prijateljstvu.

Če mi verjamete ali ne: Pikico zavidam. Človek nima dostikrat takšne priljubljenosti, kakor jo je imela ona, da bi pomagal prijatelju iz stiske in nadlog. In kako redkokdaj moremo napraviti prijatelju uslugo naskrivaj! Gospod Sklopek ne bo Tončkovi materi pisal pisma. Tudi karal ga ne bo več. Tonček se bo najprej tužil, potem se bo veselil, Pikica si bo pa na tihem mela roke. Ona dobro ve, kako je prišlo do tega. Bogue, kako bi se brez nje končalo?

Tonček tega ne bo nikoli izvedel. Pikica ne potrebuje nobene zahvale. Dovolj je bila poplačana že z dejanjem samim. Vse drugo bi njeno radost prej zmanjšalo kot povečalo.

Zelim vsakemu izmed vas dobrega prijatelja. Zelim vam tudi, da bi imeli večkrat priljubljenost, iskazati prijatelju uslugo, ne da bi on vedel za to. Poskusite in videli boste, kako sreten je človek, ki druge osreči!

DEVETO POGAVLJE.

Tončkova mati je razočarana

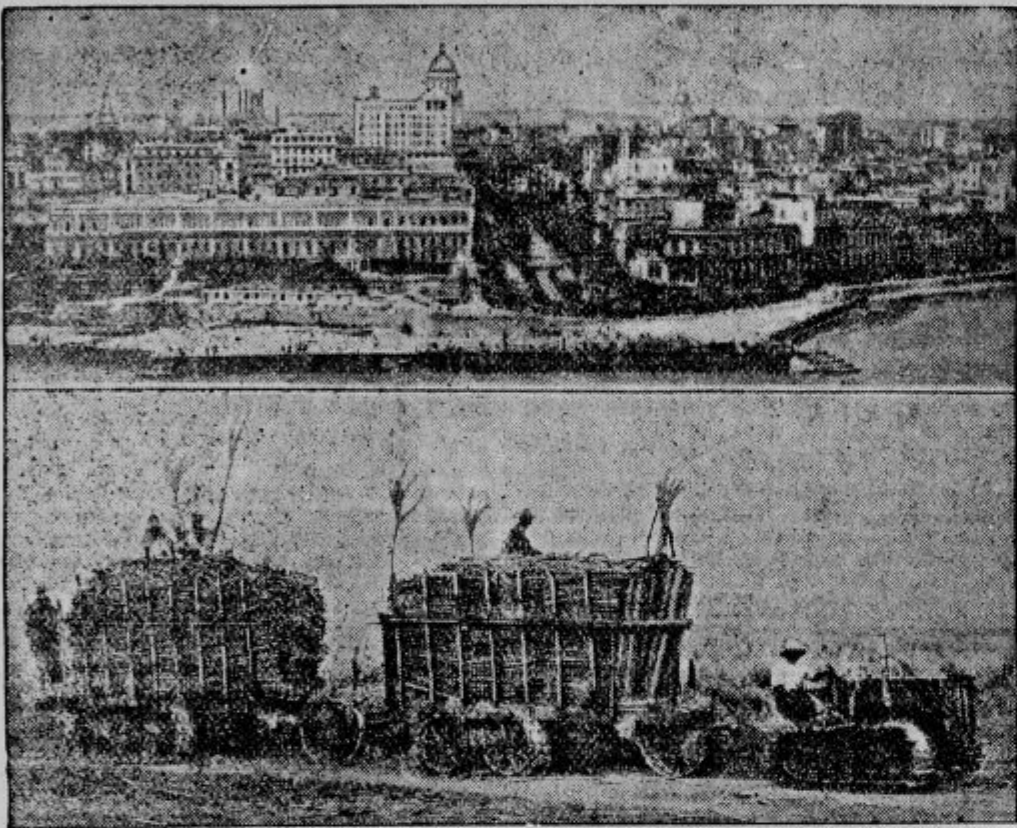
Ko je Tonček iskal v šolski torbi ključ od stanovanja, so se vrata sama od sebe odprla, in pred njim je stala njegova mati.

»Dober dan, Tonček!« je dejala in se nasmejljala.

»Dober dan, mama!« je prijazno odzdravil. Potem je veselo poskočil, jo objel in dejal: »Tako sem vesel, da si spet zdrava.«

Odšla sta v stanovanje. Tonček je sedel na zlo in občudoval vsak korak, ki ga je mama napravila.

(Nadaljevanje sledi.)

V varstvo sladkorjevih trstik na Kubi, ki so po mnenju vlade v nevarnosti pred sabotazo na poljih in v tovarnah, je po vsej deželi razglašeno obsešno stanje, dokler ne bo vsa letina pospravljena. Sabotaza bo kaznovana s smrtjo. Na naši sliki vidimo zgoraj Havano, glavno mesto Kube, spodaj pa spravlanje sladkornih trstik s polja.

Mesto kamele - avto

Konec karavan po Arabski puščavi

V Iraku sedaj pripravljajo načrt, da bi med mesti Bagdad, Medina in Meka uvedli avtomobilski promet. Muslimanski romarji, ki romajo v Meko in prihajajo od Bagdada, bodo poslej Arabsko puščavo zmogli v treh dneh. Na raznih krajih puščave bodo zgradili poslopja za odpočitek, tako da prihodnje pokovanje skozi puščavo ne bo več naporno, ampak bolj zabavno. Doslej je romarska karavana, ki je iz Nejefa romala v Medino, morala cel mesec hoditi po vroči Arabski puščavi. Nova avtomobilska cesta bo zgrajena približno po isti poti, po kateri so doslej že toliko stoletij hodile kamelje karavane.

Zena slovitega arabskega kalifa Haruna ar Rašida, ki se je imenovala Zit Cobaida, je s svojim vplivom dosegla, da so Arabci že v tisti davni dobi na tej poti izkopali globoke vodnjake. Ti vodnjaki iz tistega davnega časa so še danes dobro ohranjeni ter do današnjega dne popotnikom po Arabski puščavi dajejo dobro pitno vodo. Sedaj pa bo teh kameljih potovanje konec. Avtomobil med Damaskom in Bagdadom jih je domala že izpod-

rinil. Sedaj jih bo izpodrinil še na poti med Bagdadom in Meko. Muslimanski romarji to novotarijo navdušeno pozdravljajo, ker poslej ne bodo več toliko trpeli, kakor so doslej. Prihodnje muslimansko romanje v Meko bo letošnjega marca.

Vožnja v avtobusu iz Nejefa v Medino ne bo stala več, kakor 5 angleških funtov (okrog 700 Din), medtem, ko je popotovanje s kameljo karavano doslej stalo najmanj 7000 Din. Dežele, skozi katere bo vodila bodoča avtomobilska cesta po puščavi, že sedaj razmišljajo, kako bi to progno zavarovale pred zločinci. Jasno je, da bo od tega imela največji dobiček avtomobilska industrija in angleške tovarne se na to že pripravljajo. Ker vsako leto roma v Meko zelo veliko muslimanov, bo potrebnih tudi mnogo avtobusov. Pripravljeni so že veliki avtobusi na treh oseh in s širokimi plašči, da bodo lahko vozili po puščavskem pesku.

Konec kameljih karavan je torej tu. Kar se je še pred 20 leti zdelo, da bo trajalo večno, je danes zapisano pogin in pozabljenju.

Stari Lloyd George, ki je še 72 let star, je imel pred kratkim zborovanje, na katerem je razvil svoj gospodarski program. Dejal je, da je v kljub svojim letom še dovolj mlad, da bi ta program izpeljal ter z radikalno gospodarsko preobnovo rešil Anglijo, ako postane ministrski predsednik.

Gospodarstvo

Kritje (podlaga) dinarja

Znižanje zakonitega odstotka kritja ne izpremeni vrednosti dinarja

Kaj pomeni znižanje odstotka kritja za vrednost dinarja?

V zadnjih poročilih smo večkrat navajali kritje ali podlago našega denarja. Ker si marsikdo iz teh izrazov ustvarja napačno mnenje o razmerju letih do vrednosti dinarja, podajamo v naslednjem paragrafu na tem vprašanju, ki naj razbistri pojme.

Kateri stvari tvorijo v izkazih Narodne banke kritje?

Kritje ali podlaga so zlato in devize, in sicer one devize, ki se dajo vnovčiti v zlato. Odstotek kritja ali podlage pa se računa z ozirom na bankovce v obtoku in pa obveznosti, ki so plačljive takoj. Da spadajo obveznosti po vidu k obtoku bankovcev, ko gre za kritje, je razumljivo, ker se te obveznosti na željo lastnika morejo takoj izplačati v bankovcih. Sprejemanje srebrnega denarja je za zasebnike zakonito omejeno, seveda se v praksi v pomnjanju drugih sredstev sprejemajo lahko tudi srebrni denarji.

Kritje ali podlaga je po prejšnjem zakonu o denarju iz leta 1931 morala dosegati 85% oblika bankovcev in obveznosti, ki so takoj plačljive. Po novem pa mora znašati kritje ali podlaga samo 25% skupnega zneska oblika bankovcev in obveznosti, ki so takoj plačljive. Iz tega bi lahko kdo sklepal, da se za toliko zmanjša vrednost dinarja. Toda temu ni tako in vrednost dinarja je vključno znižanju odstotka kritja ostala neizpremenjena na zunanji tržnici, da, celo lahko rečemo, da nam tečaj državnih papirjev v inozemstvu in pri nas pričajo o čvrsti tendenci tudi za dinar. Vloga kritja ali podlage je v sedanjih časih čisto druga, kot je bila pred leti ali pa celo desetletji.

Vloga podlage nekdanj

Pred vojno so smatrali za polnovreden denar samo zlato v obliki kovancev ali pa v obliki palice ali pa drugače. Istečeno se je moderna trgovska tehnika vedno bolj uveljavljala bankovce, ki so postali v prometu enakovreden denar kot zlato. Toda ta enakopravnost bankovcev z zlatom je temeljila na tem, da so novčanične ali emisijske banke na zahtevo prinosile takoj zamenljive bankovce v zlato. Ta zamenljivost bankovcev v zlato je dala gospodarstvu pred vojno stabilnost. Navadno se je računalo, da potrebujejo emisijske banke v ta namen kakor tudi za potrebe zunanje trgovine približno eno tretjino toliko zlata, kot je bilo bankovcev v prometu. Kajti če je emisijska banka na vsako zahtevo zamenljiva bankovce v zlato, je naval v to vrsto kralu ponehal, saj so ljudje videli, da morejo vsak čas dobiti za bankovce zlato. Zato ni bilo potrebno držati za vse bankovce odgovarjajočo količino zlata v blagajnah emisijske banke.

Podlaga služi za izravnavo saldo v plačilni bilanci

Po vojni pa se je položaj bistveno izpremenil: zlato je izgubilo že med vojno iz prometa, po vojni ga je pa le redkokatera država dala v promet. Z med vojno so številne države ukinile zamenljivost bankovcev za zlato, ali jo pa po vojni v marsičem praktično onemogočile, na pr. v tem, da so zahtevale predložitve gotove velike vloge bankovcev (na pr. pri nas 250.000 Din po zakonu iz leta 1931). Tako se je funkcija zlata podlage znatno izpremenila in je ostal le njen pomen za zunanjo trgovino. Tu je služila podlaga (ali kritje) v ta namen, da je izravnavala eventualne presežke ali primanjkljaje v plačilni bilanci. Če je bila plačilna bilanca aktivna, je zlato dotevalo, če je bila pa pasivna, je morala emisijska banka oddajati zlato, da te primanjkljaje krije, ker bi se drugače pokazale posledice tega primanjkljaja v padcu vrednosti narodnega denarja v primeri z zlatom in denarjem drugih držav. Tako

je postala podlaga, oziroma zlato v njej odločilen faktor v plačilni bilanci vsake države in je izgubila onaj zvezo z obtokom bankovcev, ki jo je imela prej. Seveda so tudi predpisi izgubili na svoji vrednosti, ker je podlaga služila predvsem za namen, izravnavati trenutne salde v plačilni bilanci. V takih razmerah pa predpisi o kritju niso postali samo brez prave zveze z obtokom bankovcev, ampak so postali ovira za marsikaj. Tako vzemimo primer: Če je zaradi dalj časa trajajoče pasivnosti plačilne bilance, kar se je vedno bolj in bolj dogajalo radi splošne krize v svetovnem gospodarstvu, kakšna država izgubila le preveč zlata, je bila prisiljena primerno znižati oblik bankovcev, da vzdrži zakonito določeno kritje. To se je pa dalo izvesti le na ta način, da je morala emisijska banka z zmanjševanjem svojih posojil znižati oblik bankovcev. Temu so dejali deflacija. Seveda pa to zniževanje ni moglo iti predaleč, ker bi se pokazale tudi slabe posledice v notranjem gospodarstvu življenju. S tem je bila tudi dana meja za zmanjševanje oblika bankovcev potom zniževanja in verjame posojil. Kaj je tedaj naredila marsikatera država? Šla je tudi pod zakonito najmanjšo kritje v interesu vzdrževanja normalnega funkcioniranja domačega gospodarstva, ali so ukinile izravnavo saldo v plačilni bilanci z zlatom na ta način, da so prepovedale izvoz zlata (na pr. Anglija leta 1931).

Pa še eno se je pokazalo. Neelastični predpisi o kritju denarja so povzročili, da je vsaka država s temi predpisi prav za prav praktično mogla uporabljati v že navedeno svrhu izravnavo primanjkljaje plačilne bilance samo oni del podlage ali kritja, ki je bil nad zakonitim kritjem. Torej pri nas kar smo imeli nad 35%. Toda le redke države imajo toliko podlage, da se jim ni treba bati nevarnosti, da bi z večjim oddajanjem zlata prišlo do zakonite meje in potem ne bi moglo več plačevati. Tako pomeni prav za prav predpis o odstotnem kritju imobilizacijo podlage, ker je prav za prav ne smeš odtujiti, če se držiš besed zakona. Zato je postalo res vprašanje, kaj mi pomaga tudi podlaga 100%, če je pa ne smem odtujiti. Praktično res nima torej pomena, vzdrževati visok odstotek predpisane kritja. Vzorci, da se je to obdržalo, so bolj psihološkega značaja. Toda ti razlogi danes pri zanimanju toliko in toliko milijonov ljudi za gospodarska vprašanja nimajo več one moči in ljudje presojajo vrednost denarja že po drugih vidikih, ne pa samo po višini kritja.

Pri nas je pa bil položaj še tak, da smo samo s pomočjo inozemskih posojil vzdrževali likvidno, da znaša kritje nad 35%, dočim so vsi poznavalci razmer vedeli, da je stvar drugačna. Zato je tudi dinar padel takrat, ko smo imeli tako visoko kritje, obdržal pa je in bo — seveda v kolikor se da sploh prorokovati — svojo vrednost, čeprav je zakoniti odstotek kritja znižan na 25%, faktično pa znaša po današnjem stanju Narodne banke okoli 30%.

Vrednost dinarja ostane neizpremenjena

Iz vsega navedenega sledi, da se ima pomen podlage ali kritja za valuto preostati predvsem po tem, kolikšne so rezerve, ki jih lahko porabimo za vzdrževanje stabilnosti valute s pomočjo izravnave primanjkljaje plačilne bilance, kar opraviča zlato, oziroma devize v podlagi, ki se lahko izpremene v zlato. Poleg tega pa imamo še vpoštevati valuto dejstvo. Skoraj vsa naša zunanja trgovina, ki je glavni sestavni del plačilne bilance, posebno v današnjih časih, ko je ves promet kapitala zaprt, se razvija v klirinških, poleg tega pa imamo sploh popolnoma vezano devizno gospodarstvo. Pri takih razmerah prav za prav ne potrebujemo za vzdrževanje stabilnosti toliko podlage, kot jo imamo sedaj. Zaradi znižanja odstotka kritja se položaj dinarja absolutno ni spremenil na slabše.

Dobave. Strojni oddelek ravn. drž. žel. v Ljubljani sprejema od 4. februarja t. l. ponudbe glede dobave 1 elektromotorja, 1 samodelnega napuščaja za napuščanje elektromotorja in 15 kom. vztrajnostnih varnostnih vložkov za isti napuščaj ter glede dobave papirnatih trakov za brzinomere. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Dne 5. februarja t. l. bo pri komandi dravske div. obl. v Ljubljani licitacija za dobavo 12.000 kg olja, 1700 kg kave, 1800 kg praženega ječmena, 1000 kg paprike, 800 kg čaja, 13.000 kg kisa, 1000 kg cikorijskega v 1500 kg kavinskih konzerv. (Pogoji so na vpogled pri isti komandi.)

Borza

Dne 22. januarja 1935.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Berlina, Curiha, Pariza in Praga, popustili so Amsterdam, Bruselj in Trst, dočim sta narasla London in New York.

V zasebnem kliringu je ostal avstrijski šilling neizpremenjen ter je notiral na naših borzah 8.10 do 8.20. Grški boni so notirali v Zagrebu 30.50 bl., v Beogradu 30. denar. Angleski funt je popustil ter je na naših borzah notiral: Ljubljana 221.80 do 223.40, Zagreb 222.70 do 224.30, v Beogradu pa 220.95—222.50. Španska pezeta je notirala v Ljubljani 5.45—5.55, v Zagrebu 5.45 blago in v Beogradu 5.50 blago.

Ljubljana. Amsterdam 2965.05—2979.61, Berlin 1756.08—1769.95, Bruselj 1024.56—1029.63, Curih 1421.01—1428.08, London 214.36—216.41, New York 4369.68—4405.99, Pariz 239.60—291.03, Praga 183.42—184.52, Trst 374.24—337.32.

Promet na zagrebški borzi 30.560 Din. Curih. Beograd 7.02, Pariz 20.38, London 15.115, New York 309.75, Bruselj 72.175, Milan 26.39, Madrid 42.225, Amsterdam 208.675, Berlin 123.90, Dunaj 73.33 (57.35), Stockholm 77.95, Oslo 75.95, Kopenhagen 67.50, Praga 12.915, Varšava 58.35, Atene 2.925, Carigrad 2.48, Bukarešta 3.05, Helsingfors 6.67, Buenos-Aires 0.78.

Vrednostni papirji

Dvig državnih papirjev traja dalje in so tečaji danes skokoma narasli ter dosegli rekordno višino, katere že več let nismo dosegli. Tako je vojna škoda prekoračila v nekaterih zaključkih že tečaj 400. Zadnjičkrat smo tečaj 400 dosegli v mesecu juniju leta 1931, odn. nekako sredi tega meseca. Najvišji tečaj za vojno škodo je bil dosežen v jeseni leta 1930, s 460. Od tedaj pa je tečaj stalno naraščal in dosegel najnižje stanje aprila 1932. Od tedaj naprej so bili tečaji v stagnaciji in so se šele v začetku leta 1934, začeli popravljati, vendar v premelem obsegu. Šele sedaj smo dobili izrazito hoso v državnih papirjih, ki je prekosila vse dosedanje po svoji hitrosti in obsegu.

Promet je nadalje rekordno visok, saj je danes znašal na zagrebški borzi: vojna škoda 1500 kom.,

Kdo je zmagal pri mariborskih skakalnih tekmah

Maribor, 22. januarja.

Mariborski Zimskosportni podzvezi se je pripetila neželjena pomota pri nedeljskih skakalnih tekmah v Betnaji. Že drugi dan po tekmah se je govorilo, da rezultati, ki so bili objavljeni v nedeljo, niso pravilni. Ko so se izidi ponovno podvržli kontroli, se je ugotovila računaska napaka pri seštevavanju točk, ki popolnoma spreminjajo dosežene uspehe. Skoki kot taki so se sicer popolnoma pravilno ocenjevali, bodisi glede stila, kakor tudi glede daljave, le pri seštevavanju točk so sodniki pozabili seštevanko. Sedaj so se izračunali novi rezultati, ki bodo pomirili razburjene duhove.

Novi pravilni izidi so sledeči:

1. Jakopič Albin 285.4 točk, (popreje drugi).
2. Klančnik Karlo 268.2 točke (preje tretji).
3. Pribovšek Franc 258.4 točke (preje prvaki).
4. Juric Herbert 250.7 (popreje peti).
5. Lettner Egon 216.5 točk (preje deseti).
6. Bručan Vladimir 213.1 točk (popreje sedmi).
7. Križmanič 199.5 točk (popreje deveti).
8. Bevc Edo 183 točk (popreje četrti).
9. Čop Franci 181 točk (popreje šesti).
10. Berlek Anton 161.3.
11. Heller Ivan 162.2 točki (popreje osmi).
12. Pobežin Franc 144.6 točk.
13. Muravs Viktor 52 točk.

— Da se omogoči neoviran prevoz smučarjev na Dolenjsko bo v nedeljo, dne 27. januarja 1935, ako bodo snežne razmere ugodne, vozil na progi Ljubljana gl. kol. — Stična potniški vlak št. 9213 v dveh delih iz prometnih ozirov. Prvi del odhaja normalno ob 7. uri 32 min. z normalno garnituro. Za smučarje in eventualno druge potnike pa vozi do Stične vlak 9213 drugi del z odhodom iz Ljubljane gl. kol. ob 7. uri 55 min. Postanki: Ljubljana dol. kol. 8.02—8.03, Lavica 8.10, Škofljica 8.15 do 8.21, Šmarje Sap 8.28—8.29, Grosuplje 8.34—8.37, Mlačevo 8.41, Zalna 8.45, Višnja gora 8.55—8.56, prihod Stična 9.04. V obratni smeri vozi iz Stične vlak 9216 drugi del z odhodom iz Stične ob 17. uri 30 min., Višnja gora ob 17.39—17.40, Zalna 17.48, Mlačevo 17.53, Grosuplje 17.59—18.04, Šmarje Sap 18.10—18.11, Škofljica 18.18—18.19, Lavica 18.24, Ljubljana dol. kol. 18.31—18.33, prihod Ljubljana gl. kol. ob 18. uri 40 min. — Odprava potnikov kakor pri rednih potniških vlakih. Direkcija opozarja in poziva smučarje in eventualno druge potnike, da se vozijo z drugim delom med Ljubljano in Stično in v obratnem pravcu, da se s tem prepreči naval in gneča pri voznozdrednih normalnih vlakih.

Propozicije za zimsko pokalno tekmovalstvo

1. Da se omogoči javni nastop nogometašev v tako zvanih zimskih sezonah in v svrhu priprave na pomladansko sezono, priredi ZSK HERMES nogometne tekme za zimski pokal. 2. Sodelovati smejo v tem tekmovalstvu vsi klubi v Ljubljani in okolici, ki so član JNZ, s svojim moštvom, izjemoma z največ dvema, v kolikor prireditelji dopustijo. 3. Če se prijavijo več kot šest klubov ali moštvo, se leta opredelijo v dve skupini po planinskih prvenstvih LNP. 4. Tekme se igrajo po določilih Pravilnika za prvenstvene tekme JNZ a to izjemo, da smejo nastopiti v teh tekmah tudi igralci, ki so pod zastavo pri prvenstvenih tekmah, a smejo se igrati v svojem novem klubu prijateljske tekme. 5. V vsakem primeru, ki tu ni posebno določen, velja za to tekmovalstvo določila pravilnikov JNZ. 6. Odbor, ki vodi posle za to tekmovalstvo, sestavljajo po en zastopnik vsakega tekmovalskega kluba, predsednika, tajnika in blaznjaka pa imenuje sam prireditelj tekmovalstva, to je ZSK Hermes. 7. Vsaka tekma traja 2x45 minut, za zmago se računata dve točki, za neodločen rezultat pa po ena točka. 8. Klub v tem tekmovalstvu nastopi z igralcem, ki ni imel pravice nastopa v prijateljskih tekmah, izjema dočim tekma s 3:0. To velja tudi za primer neveljavne ali neizvršene izjeme, oziroma izjeme, ki ni imel pravice nastopa za klub, za katerega je nastopil. 9. Klub, katerega moštvo bi med tekmo ostalo ali ne bi došlo k delegirani tekmi, se črta od sodelujočih. Vse odigrane tekme tega kluba in če ne odigrane se beležijo a 3:0 za protivnika, v kolikor niso protivniki pri odigranih tekmah dosegli boljšega rezultata. Ako klub sodeluje z dvema moštvi, velja gornje samo za ono moštvo, ki se je udeležilo. 10. Čisti dobiček tekmovalstva se razdeli po končanem tekmovalstvu v enakih delih med sodelujočo za brežnoselne igralce sodelujočih klubov. 11. Izbirski odbor za izvedbo teh tekem. 12. V zadevah, ki tu niso predvidene, sklepajo v prvi instanci odbor za izvedbo tekmovalstva. V kolikor se odbor ne bi moral v svojih sklepih znebiti, se prepušča odločitev LNP. Sklep LNP je končno odločilen. 13. Proste proti odigranim tekmah je vložiti najkasneje v 48 urah po odigrani tekmi, zoper katero se vlaga pritožba. Pritožba je prihodna takoj ob 20 Din. brez katere se protest zavrne. 14. Pari se izkazuje in po izkazanem vrtnem rezultatu se tekma izvrši. 15. V primeru, da se tekma odigra v dveh skupinah, zmagovalca obeh skupin igra finalno tekmo med seboj za pokal. 16. Zmagovalec prejme v prehodno last pokal. Zmagovalec je klub, ki doseže največ točk — v primeru, če se tekma igra po točkah, oziroma, ki zmaga v finalu —, v primeru, ako se igra po enipostemu, odločilo boljše razmerje golov. Če je tudi to enako, se med njima odigra ponovna tekma. V primeru, da tudi ta tekma ne dobi zmagovalca, se po tekmi zmagovalec izbere. V trdnjo last dobi pokal klub, katerega moštvo zmaga trikrat zaporedoma ali petkrat v presledek. Klub, ki dobi pokal v prehodno last, odgovarja za vse neškodbe, ki bi eventualno nastale do prihodnega tekmovalstva. Pokal se mora vrniti nepoškodovan prireditelju najkasneje do 15. decembra tekočega leta. 17. ZSK Hermes si pridržuje pravico do propozicije — v kolikor bi bilo potrebno — sprememb, predvsem glede sistema odigranja tekem.

begl. obv. 200.000, 7% inv. pos. 200.000, 8% Bler. pos. 4000 dol. 7% Bler. pos. 8000 dol. in 7% pos. DHB 3000 dol. Nadalje je bilo zaključenih še 200 delnic Priv. agrarne banke po 275.

Ljubljana, 7% inv. pos. 76—78, agrarji 47—49, vojna škoda 396—400.

Zagreb, Drž. papirji: 7% inv. pos. 76—78 (78), agrarji 47—50, vojna škoda 393—397 (390, 395, 398, 400), 1. 390—395 (390), 3. 392—394 (390), 4. 5, 6, 7. 394 bl., 6% begl. obv. 68—71 (70, 71), 8% Bler. pos. 74—78 (74, 76), 7% Bler. pos. 67—68 (66, 68), 7% pos. DHB 73—75 (75). — Delnice: Narodna banka 5100 den., Priv. agr. banka 275—278 (275), Trboveljska 126—130 (200 po 125).

Belgrad, Drž. papirji: 7% inv. pos. 75.50 den. (76), agrarji 47 den., vojna škoda 396—398 (403, 398), 1. (403, 401), 2. 395—398 (404, 400), 3. (398), 6% begl. obv. 69.50—70 (71.50, 69.50), 2. 69.50—70.50 (72.50), 8% Bler. pos. 75.50 bl. (77), 7% Bler. pos. 67—68 (70.50, 67), 7% pos. DHB 76 bl. (76). — Delnice: Narodna banka 5600—5800 (5600), Priv. agr. banka 250—285 (291, 281).

Žitni trg

Položaj za pšenico je nadalje izredno čvrst in cene stalno naraščajo. Dovozi so minimalni iz več razlogov. To vpliva na cene, ki nevdzdrzema naraščajo in so dosegle danes že 125—130 zaklj. Podobno je z moko, kjer so cene dosegle že 215—230 in je tendenca nadalje čvrsta. Koruza je sicer tudi zelo čvrsta, vendar so njene cene ostale v glavnem neizpremenjene. Za koruzo se govori, da so na Madjarskem začeli akcijo za uvoz 300.000 stotov iz Jugoslavije brez carine, ki bi jih porabili za krmo. Ponudba je pri nas slaba, kar vpliva tudi na cene.

Občni zbor moto-sekcije Hermesa

Dne 20. t. m. se je vršil ob veliki udeležbi članov občni zbor Moto-sekcije ZSK Hermesa v dvorani gostilne Keršič v Ljubljani-Slaka. Občni zbor je pričel točno ob določenem času ter je bil izvršen točno po programu. Povzrajiti je treba, da je bil ta občni zbor izredno obilen, ker so se vsi navzoči spomnili Nj. Vel. blagopokojnega viteškega kralja in Zastojalca Aleksandra I. ter mu iskreno izrazili spoštovanje. Zastojalec so vsi navzoči zaključili novemu kralju Nj. Vel. kralju Petru II. izkrajni življajo. Odposlani je bila tudi brzojavka g. ministru za tolesno vzgojo naroda. Sledila je volitev novega odbora ter je bil z malimi izjemami tajvoljen stari odbor, kateremu zopet nasledijo na neumorni spornil delavce g. Čigler Jakob. Ostali odbor tvorijo osebe, ki so se izkazale v prejšnjem letu kot izredno zelo agilni sodelavci.

Razpis

damske prvenstvene tekme MZSP v Tujni, pod vodstvom SK Ptuja, dne 27. januarja ob 14. — Start in obli pri gostilni Novi svet v Tujan. Proga vodi čez Panoramski hrib in je dolga 3 km. Proga je v splošnem lahka, vzpon znaša 12 odstotkov. — Kategorije tekmovalci: do 18. leta in do 18. leta dalje. Pravico do starta imajo le verifikirane tekmovalke. Prijavnice: Dija 30, poljave do dne 26. januarja na naslov: Ernest Versel, Ptuja, Miklošičeva 12, in soro uro pred startom. Zbiranje bo 26. januarja, kasneje prijava dobi prve številke, zato se prijavite do 25. januarja. — Volitev tekme: predsednik Fürtner Jozef, tehnični volji Kamenšek Erich in Sa. kotnik Muka, starter Versel Ernest, časomerilec na startu Schusteritsch Omar, časomerilec na cilju inš. Celotič, Scherner Albert, zapisničar dr. Schmidt H. in Sellinschegg Adolf, zdravnik dr. Hranec Viljem. — Društva prva, druga in tretja so častna. — V primeru slabega stanja tekmovalne proge, se bo tekma pravčasno odpovedala v dnevnem časopisu.

Alpinistična kola. SK Škala priredi brezplačno alpinistično šolo, v kateri se bo predavalo in razpravljalo o ideologiji alpinizma, o toponomasti, geograf. skem in geološkem pregledu naših gorovj, higieni alpinista, o prvi pomoči in reševanju v gorah, o botaniki, zoologiji, o opremljenosti alpinista in o planinju. Predavanja se bodo izpolnila s praktičnimi vajami v orientaciji in planinju. Predavanja se vrše redno vsak tork in petek ob 20 v šoli na Lelini, SPD v Ljubljani pripravijo svojim članom, da se udeležujejo brezplačno poučnih tečajev, ki imajo namen nuditi pregled one snovi, ki jo mora temeljit alpinist obvladati.

Stalom klub 34 Damski odsek. Današnje predavanje za solnice odpade radi tehničnih ovir. V petek redna gimnastična. Priidite vse.

Stoga, nogometna sekcija. Vsi člani nogometne sekcije Sloves se pozivajo, da se redno udeležujejo treningov, ki se vrše vsak ponedeljek in četrtek ob pol 7 zvečer v telovadnici gimnazije pred Trilav. Jom, vhod iz Gajev ulice.

SK Stoga, lahkoletna sekcija. Vse članstvo lahkoletne sekcije Sloves pozivamo, da se udeležijo sestanka, ki se vrši danes, v sredo, ob pol 7 zvečer v Nabavljanih zadrugi, Masarykova cesta. Sigurno nas pridejo: Stargan, Barl, Nedok Jože in Ivan, Poljšak, Hankar, Ošter.

SK Slovan. Z nastopom novega trenerja g. Marovca se odprli začelniški tečaj v loosu. Zato prosimo vse one, ki imajo smisel in veselje do botan. da se takoj javijo na treningih, ki so vsak ponedeljek, sredo in petek ob 19 do 21 na Lelini. Vhod iz Kotnikove ulice. Prosimo tudi vse starejše atlete, da redno trenirajo radi skorajšnjih javnih nastopov. — Načelnik.

STK Moste. Redna odborovna seja — zadnja v tej poslovni dobi — bo 24. januarja ob 20. Osvetljajo se člani in redni občni zbor, ki bo 26. januarja ob 20 v gostilni pri g. Bajcu.

Olimpijski sport. H. 1. Prva številka Olimpijskega sporta, tega strokovnega lista, v tem letu je izšla v povečanem obsegu ter se odlikuje z izredno lepim in zanimivim oblikom. Med drugim prinaša tudi izredno pomembno govorno nagrado poslance in ministra n. r. dr. Hanzaka, ki ga je imel na mednarodni konferenci v Istanbulu, dalje viden članek o potrebi zimskoga teženja od M. Dobrina, ki bo zanimal vsakega sportnika, ter informativni članek pod naslovom »Kako bi izgledala olimpijada leta 1934« z listo najboljših svetovnih atletov na svetu. Ta članek je spopleten s slikami najboljših atletov, kakor Bonithon, Torrance, Metcalfe, Hardin, Eastman, Ny itd. Pregled poslednjih važnih dogodkov ter članek o prvih olimpijskih igrah ter o sportki medicini izpopolnjuje ta uspešno številko. — Zanimiv je pregled o vseljeni lista v minulemu letu, ki ponovno in jasno dokazuje njegovo strokovno kvaliteto. Okolje 250 strani vsebuje ter nad 100 slik in 20 tabeli poročanje Olimpijskega sporta in v njem se obdelana mnoga tehnična in organizatorična vprašanja na izbrani način. V drugem letu bo Olimpijski sport še bolj in izdatnejši. Izhajal bo redno, in sicer odleč v začetku vsakega meseca. Naročnina za celo leto znaša 36 Din, za pol leta 20 Din. Naročnino je poslal na g. M. Dobrina, Zagreb, Državniševa ulica 23. III. n.

O mednarodni ekspediciji na Himalajo, ki so jo minulo leto organizirali in financirali Angličani ter prireditelj tudi nemškega alpinista, vidi danes vse svetovne časopise. Sedaj pa je to tudi naša mednarodna ekspedicijska v tem alpskem svetu, ki je zahteval doseg toliko črtev pomembnih raziskovalcev. Znano je namreč, da je malo pred to ekspedicijo žalostno končala velika nemška ekspedicijska, ki vključno pomolci avreml in sposobnosti ni prišla nazaj v dolino. Mednarodna ekspedicijska je imela poleg naloge raziskovanja v programu tudi filmanje, ki je izredno dobro uselo. Lahko se torej nadejamo, da bomo v kratkem gledali film o najvišjem vrhovju sveta tudi v Ljubljani, katerega je snemal g. Hans Erich iz Münchena. G. Erich je že sname Ljubljanskemu občinstvu iz raznih predavanj, pri katerih smo se divili njegovi držnosti, nam bo 5. februarja v veliki dvorani hotela Union v besedi in sliki predložil drzni podvigi te mednarodne ekspedicijske na Himalajo. Zanimanje za to predavanje je izredno veliko, zaradi česar prosimo občinstvo, da se vnaprejšnje preskrbi v predprodaji pri tvrdki Alpina. — TK Škala.

VREMENSKO POROČILO JZSZ

Pokljuka, 21. jan.: temp. —6, sneti, veter severovzhodni, na 20 cm podlage 15 cm prašča. Smuka dobra. Skakalnice uporabna.

Kolce, 21. jan. ob 13: temp. —4, 50 cm snega. Smuka ugodna, izgledi prav dobri.

Telefonica, danes:

Zelenica: temp. —6, jasno, marno, smuka dobra. Izgledi prav dobri.

Kranjska gora, Ratebe-Planica: temp. —8, barometer pada, jasno, marno, 3—4 cm snega.

Trilic in Krnica: 1 m snega, sred.

Tamar: 40 cm snega, sred.

Ljubljana. (Vse franko nakladalna postaja, plačilo proti duplikatu.) Pšenica 79 kg 2% bač. 127.50 —130, koruza časa primerno suha s kvaliteto garancije bač. 68—70, ban. 66—68, oves bos. 89—94, moka (brez prometnega davka) ničla bač. in ban. 205.50—223.50, št. 2 bač. 190.50—203.50, št. 5 bač. 170.50—188.50, otrobi debeli 100—105, drobni 85 do 90.

Novi Sad. Pšenica bač. potiska 125—127.50, slav., srem. in bač. 122.50—125, ban. 120—125. Vse ostalo neizprem. Tendence neizpr. Promet srednji. Sombor. Pšenica bač. okol. Sombor, gorbač., srem. in ban. 120—122, slav. 121—123, bač. in ban. potiska 124—126, koruza bač. žel. prompt 64—66, bač. in srem. suš. 68—70, moka bač. 0g in 0gg 195 215, št. 2 175—195, št. 5 155—175, št. 6 135—147.50, št. 7 110—115, št. 8 90—95, otrobi bač. 77.50—80. Vse ostalo neizprem. Tendence neizprem. Promet 50 vagonov.

Budimpešta. Pšenica maj 16.83—16.88, zaklj. 16.83—16.86, 12. marec 13.50—13.55, zaklj. 13.48—13.50, maj 13.84, zaklj. 13.78, koruza maj 11.80—11.92, zaklj. 11.83—11.85.

Živina

Mariborski živalski svetem dne 22. januarja Prignanih je bilo 16 konj, 11 bikov, 80 volov, 279 krav in 18 telet, skupaj 404 komadi. Povprečne cene so bile sledeče: debeli voli 2.50—3.50 Din, poldebili voli 2—2.25, plimenski voli 2.50—3, biki za klanje 2—2.75, glavne kr

Naznanila

Liubljana

1. **Starši Danes** predava dr. Jožep Prodan, specializist za tuberkulozne bolezni, o temi: »Tuberkuloza na naših šolah, ob 1.30 sveder na učiteljskih v risalnici (II. nadstropje). K obilni udeležbi vabi društvo »Sola in dom«.

1. **V Klubu trgovskih akademikov** na trgovski akademiji, Bielewaska cesta, bo drevi ob 30 predaval g. Zdenko Knez o Boosovskih gospodarskih reformah.

1. **Jutri ob 20** bo na VIII. prostovolnem večeru Slovenskega mladinskega doma predaval g. prof. Janko Mlakar o beli smrti v planinah. Vstop prost.

1. **Na Bachovem večeru**, ki bo v petek 25. januarja v Hubadovi dvorani poslojla Glasbene Matice, se bo izvajal recital v arja iz Matevčevega pasijona. Bach je napisal dva velika oratorija z orkestrom na velikonosni čas, in sicer pasijon sv. Matevča in sv. Janeza. III. pasijon sv. Luke je zmanjšan po odlomkih. Pasijon sv. Matevča je bil še dvakrat izvajen v celoti v Ljubljani; izvajal ga je g. dr. Jožep Cerin. Na našem večeru se poje močna sopranska arja, ki jo bo pela gdna Dolencova, spremlja jo pa flavja (g. Korosec), dva angleška rogova (zg. Koolan in Flego) ter orkester (g. prof. Matjaž Tomec). Poleg tega se izvajajo prve Bachove koncerte za violino, oboe in klavir, nato pa Bachova arja za bas, oboe in klavir. Vabimo na Bachov koncert, ki bo v ponedeljek 25. letnice rojstva velikega mojstra. Sodeži po 10 Din v knjižarni Glasbene Matice.

1. **Kino Kodeljevo**. Drevi ob 20 dvojni spored: »Toda na ljubo« (Otto Wauborg, P. Hörbiger) in »Moravski pustolovščine« (Maurice Chevalier). Cene znižane.

1. **Združenje jugoslovanskih inženierov in arhitektov**, sekcija Ljubljana, vadi k predavanju, ki bo v petek, 25. januarja ob 20 v družabnem lokalu na Kongresnem trgu I. II. Predaval bo g. inž. Hafner o električnem varstvu. Predavanje bo spremljano s filmom. Vabljeni so člani in vsi, ki se zanimajo.

1. **Nočno službo imajo lekarnice**: mr. Bakračič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Gartner, Moste.

LJUDSKA UNIVERZA

V LJUBLJANI

Nočjo bo obravnaval g. prof. dr. Robiž Maks razna vprašanja iz filozofije. Tečajniki bodo poučeni o osnovnih pojmi filozofije, da bodo pozneje mogli slediti predavanjem iz te panoge znanosti. Predavanje bo prišlo ob 19.15 na državni trgovaški akademiji.

Celie

1. **Zanimivo predavanje o Himalaji**. Znanstvenik E. Hans Ertl iz Monakova, ki bo v začetku februarja predaval v Ljubljani in Zagrebu, se je odzval vabilu tukajšnjega Smučarskega kluba in bo priredil dne 7. februarja v kinodvorani hotela Skoberne predavanje o Himalaji. G. Hans Ertl je lasti kot himalajski operater vodil raziskovalno ekspedicijo na Himalajo.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sreda, 23. januarja: 12.15 Slovenske uvertire na ploščah 12.50 Poročila 13.00 Čas, vokalni koncert Ade Bari na ploščah 13.00 Plošče po željah 13.30 Pogovor s poslušalci (prof. Prezali) 13.40 Sololoko prostovolno delo (Zagreb Franjo) 13.50 Čas, jedilni list, program za dete 14.00 Nacionalna ura: Oton Zupančič (Božidar Borša, prenos v Zagreb in Beograd) 14.00 Prenos iz ljubljanske opere, v odmoru čas za poročila.

Drugi programi:

SREDA, 23. januarja, Beograd: 20.00 Radijski orkester 21.15 Prenos evropskega koncerta iz Konstanca 22.30 Narodne pesmi — Zagreb: 20.30 Vokalni koncert N. Lovčičev 21.00 Komorni koncert 22.15 Salonski kvartet — Dunaj: 17.05 Koncert Sergija Borikšewica 18.10 Pestrura ura 20.05 Simfonični koncert 22.35 Jazz 24.30 Narodne pesmi — Budimpešta: 18.20 Glasbena glasba 19.30 Prenos opere 22.30 Salonska glasba 23.30 Jazz — Milano: 17.10 Salonska glasba 20.45 Igra, nato plesna glasba — Rim-Bari: 17.10 Salonska glasba 21.00 »Fedra«, igra z glasbo — Praga: 19.10 Vojška godba 19.55 Brahmsove pesmi 20.30 Laska noč, mesto, revija 21.15 Evropski koncert — Bratislava: 19.55 Plošče 20.30 Zvezitov, Febov — Varšava: 19.00 Jugoslovanske pesmi 20.00 Plošče 21.00 Chopinova klavirska glasba 21.40 Poljske pesmi 22.00 Plesna glasba — Berlin: 18.30 Narodne pesmi 21.00 Vesela ljudska glasba — Königsberg: 19.10 Večerni koncert 21.00 Solistični koncert — Hamburg: 19.00 Godba na pihala 21.00 Bremenski mestni muzikanti — Vratislava: 19.00 Plesna glasba 21.00 Plesna glasba — Linskor: 19.00 Za smeh 21.00 Komorna opera »Rake, Linskor« — Köln: 19.00 Schubertov koncert 21.00 Kabareti — Frankfurt: 18.50 Radijski orkester 21.00 Veseli radio — Stuttgart: 19.00 Godba na pihala 21.00 Umetniški večer — Monakovo: 19.00 Hamburg 21.00 Radijski kabareti — Curih: 19.00 Godba na pihala iz raznih časov, valček 21.00 Zbor in orkester — Strassburg: 19.45 Laska glasba 21.35 Igra v dialektu.

Plise

za volane v različnih gubah

Specielni entel oblek, volan, šalov itd.

Ažuriranje — predtiskanje.

Vezenje monogramov, zaves, perila.

Navaden fin entel vložkov in cipk. — Nitro, fino in pocelati

Matek & Mikeš, Ljubljana (poleg hotela Strakelj)

Tekma okrog sveta

54

»Kakor vse kaže, vas je zaneslo na napačno ladjo,« je dejal kapitan. »Vendar mislim, da so najprej stvari kot razpravljanje o tem. Mislim, da sta na vašem vlačilcu zamudila popoldanski čaj in morebiti tudi nekaj prejšnjih obedov. Izvolite se poslužiti in pri tej priložnosti se bomo pomenili, kako priti iz usodne zagate, v katero ste zašli.«

Kapitan, prvi častnik ter gosti so posedli po mehkih stoli, s katerimi je bila kabina opremljena, medtem ko je strežaj natakal čaj ter jim podajal razne poslastice.

Ze po prvih časih dišeče pijače sta oba brodolomca čutila, kako jima polje prijetna toplota po telesu in kako se vdaja živno napetost, ki je kakor mrzlica tresla njiju od prevelikega napora in nemirnosti zadnjih štirindvajsetih ur teško prizadete ude.

Kakor hitro so se sporazumeli o najpotrebnejših stvarih, je vprašal Gordon, čigar nestrpnost je imela vse druge stvari za posrežene:

»Gospod kapitan, enaj veste, da zavisi za mise Hurst in zame vse od tega, ali bova pravočasno dohitela v Yokohami parnik »Tenyo Maru«. Zdaj pa sediva tukaj in vaša sijajna ladja s svojimi k nesreči tako sijajnimi stroji naju z vsakim obratom turbine vozi prav v nasprotno smer. Ali je kakšna možnost povratka v zaželeno smer? Ali imate morda kakšno motorno barkaso, ki bi jo nama mogli posedeliti?«

»Zal — nimam. Razmišljal sem o stvari. Edina možnost bi bila ta, da arečamo katero ladjo, ki pluje v vašo smer ter vaju vzame na krov,« je odvrnil preudarno kapitan ter srebrni čaj, kakor umejno ahamo vsčakali.

Gordon je napravil kretnjo brezposlojne nestrpnosti.

»Za ta primer zagotovo vem, da ostaneva vaša gosta vse do Sanghaja. Zakaj ugodne priložnosti

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; šentlovanjski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petlinja vrstica po Din 2.50. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znakno.

SETA
vloški
za celo družino

Službe iščejo

Prodajalka

pridna, poštena in zmogljiva, prosi nameščenja. C. dopise upravi »Slov.« pod »Kjerkolic 626. (a)

Službodobne

Kuharica

zmožna samostojnega gospodinjstva, dobi službo v Ljubljani s 1. februarjem. Ponudbe s prepisi spričeval pod »300 Din« upravi »Slovenca« št. 740 (b)

Postrežnica

sprejem. Florijanska 29, prtiličje. (b)

Pouk

Drugi dnevni in večerni krojni tečaj

za damsko in moška oblačila se prične 3. februarja 1935

Damski tečaj

je tudi jako priporočljiv za privatno uporabo (ne šivilje).

Prijave sprejema

Teodor Kunc

lastnik strok. šole, Ljubljana, Sv. Petra c. 4/II

Glasba

Klavirji!

Planini!

Kupujte na obroke

od Din 400.—

prve svetovne fabrikate:

Bösendorfer, Steinway, Förster, Petrol, Hübl, Stingl original, ki so nesporno najboljši!

(Lahka precizna mehanika.) Prodaja jih izključno le sodni izvedenec in bivši učitelj Glasbene Matice

Ailonz Breznik

Aleksandrova cesta 7.

Velikanska zaloga vseh glasbenih instrumentov in strun

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka. Ljubljana. Krekov trg 10

10.000 Din gotovine

nujno rabim — vrnem 1. maja 15.000. Ponudite na upravo »Slovenca« pod »Polno jamstvo 770.« d)

Davčne prijave

pritožbe, prošnje za odlog plačevanja, informacije — daje: Davčna poslovalnica Ljubljana, Miklošičeva c. 7-II. (d)

Vnajem

ODDAJO:

Lokal

s skladiščem se odda v novi zgradbi, primeren za trgovino ali delavnico. — Pojasnila v upravi »Slovenca«. 670 (n)

Lokali

trgovski ali industrijski, odnosno skladišča, v sredini Kranja, se oddajo v najem. Naslov na Tehnični biro, Ljubljana, Nunska 17. (n)

Trgovski lokal

na Sv. Petra cesti, pripraven za vsako obrt — oddam 1. februarja. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Trgovski lokal 761.«

Kupimo

Električni števec

3x380 15 amper — kupi Battelino, Mengeš. (k)

Srebrne krone

stare zlatine in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN — Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Kupim

srednje velik vrtni stroj in veliko stružnico za kovine. Ponudbe na upravo »SL.« pod »Stroj 768.« (k)

Prodamo

Neveste

gospodinjke - obrtniki ne zamudite ugodne prilike. Zaradi izpraznitve zaloge odprodajam iz skladišča razno kuhinjsko posodo, orodje itd. — po znatno nižanjih cenah Stanko Florjančič, železnina, Resljeva cesta št. 3 (poleg Zmajkega mostu). Vhod skozi dvorišče. V račun vzamem tudi hranilne knjižice Kmetске in Ljudske posojilnice ljubljanske. (l)

Telefon 3934

PREMOG — DRVA KARBOPAKETE

SLOVSA

Kolezijska ulica 19

PERNICE

izgotovljene — velikost 180 x 115, iz puhastega perja 220, 300 in 340 Din. Ista puh pa 450, 550 Din. Garantiramo, solidna postrežba — pri: RUDOLF SEVER Marjini trg 2, Ljubljana

Ženini, črne suknje

in obleke res poceni kupite pri PRESKERJU — Sv. Petra c. 14. (l)

VINA

dolenjska, štajerska in sploh vseh vrst kupite pri Centralni vinarni v Ljubljani.

Plošče - gramofone

izposojamo, zamenjavamo, prodajamo in kupujemo

„ELEKTROTON“

LJUBLJANA Tavčarjeva ulica 3

Sveže najfinije norveško

ribje olje

iz lekarne

dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam.

Ia zimska jabolka

moščančar, bobovec, bruner itd. vedno v zalogi po konkurenčnih cenah. Pri večjem odjemu znaten popust. — Oglejte si sadno razstavo Kmetijske družbe v Ljubljani, Novi trg 3. (l)

Ljudska posojilnica

v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v novi lastni palači

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najbolj.

Denar je pri njej naložen popolnoma varno, ker jamči zanj poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-po sestnikov z vsem svojim premoženjem.

Izšla je

in se dobiva odslej skoro po vseh trgovinah

Družinska Pratika 1935

Krasi je lepo število slik v bakrotisku

Cena Din 5.—, po pošti 50 par več

Razprodajalci velik popust!

Segajte po njej, seznanjajte z njo svoje prijatelje!

ZENINI!

NEVESTE!

V zakonu se Vam obeta lepa, a zelo težka naloga, vzgoja Vaših otrok. Zato Vam priporočamo knjigo:

Volc:

OTROK

I. in II. del

Poglavja o vzgoji, katera Vam pomagajo, da dosežete lepe uspehe na vzgojemem polju.

Knjiga ima dva dela, v katerih Vam podaja pisatelj točne smernice za vzgojo Vaše dece. Vse potrebno najdete v tej knjigi — kako odpravite otroku slabe lastnosti ter ga dovedete čez vse strmine življenja k vzvišenemu cilju, da postane pravi krščanski mož ali žena, kakršne tako nujno rabi slovenski narod.

Knjiga stane I. del nevezan Din 25.—, vezan Din 35.—; II. del nevezan Din 24.—, vezan Din 34.— ter se dobi pri

H. NIČMAN - LJUBLJANA

Kopitarjeva ulica 2

Zahvala

Iskreno se zahvaljujem za vse mnogoštevne izraze sožalja ob smrti mojega draga soproga, za vse poklonjeno mu cvetje in za mnogoštevno čašče spremitvo na njegovi zadnji poti. — Posebno zahvalo sem dolžna vodstvu »Akademskega kolegija«, ravnateljstvu in cenj. osebu Ljubljanske kreditne banke ter vsem dragim prijateljem, ki so mi ob najbridkejših urah stale sestrsko ob strani.

Ljubljana, dne 21. januarja 1935.

Antonija Nebenführer.

že zapuščal trup parnika in vozil v smeri svetilniške ladje.

»Zdaj bi pa le rad vedel, kateri izmed obeh ima prav,« je pripomnil.

»Prvi, seveda,« je odvrnila Ethel, ogorčena, da more o tako jasni stvari sploh kdo dvomiti.

XXI.

NA PACIFIKU

Na pristaniških mostovih Nippon Yusen Kaiše v Yokohami je bila »Tenyo Maru« pripravljena za odhod. Na krovu je posadka hitela po opravkih, številni popotniki pa so se gnetli ob ograji, da bi zaklicali poslednje pozdrave ostalim, ki so na kopnem v gostih gruclah čakali na odhod parnika.

Pravkar je bil pridrvel avto, iz katerega sta skočila skoko raščen gospod z monoklom in mladenka plavalaska ter pohitela po mostovžu na ladjo.

Zdelo se je, da je ladja čakala samo še na njiju, zakaj v tistem trenutku je sirena trikrat zapored zatulila. Debele vrvi so zletele v vodo, mostovž se polegnili na krov in ob zvokih poskočne koračnice, ki jo je igrala ladijska godba, se je parnik ločil od kopnega.

Višji strežaj je pristopil k prišlecema.

»Mister Gordon in miss Hurst?« je vprašal ter položil roko ob ščit kape.

Oba sta pritrdilno prikimala.

»Well, prešli smo vaše brezlično naročilo iz Nagazakija. Vajini kabini sta pripravljene. Ako želite — prosim, izvolite...«

Toda preden sta utegnili stopiti za njim, se je ob ograji zvalnil starejši, nekoliko rejen gospod, ki je bil z zanimanjem opazoval njun prihod na ladjo, ter ju porogljivo pogledal.

»Well, miss Hurst in Gordon, to se vama je z zadnjim naporom še posrečilo. Deset minut zamude, pa bi bila ostala na cedilu, dobesedno, na cedilu.«

Gordon je slišal o svetilniškem otoku Quel-partu. Krmar na »Victoriji« je govoril o tem, da bodo pasirali ta otok, kar se je bilo med viharjem tudi zgodilo, ne da bi seveda ugledali svetilniške luči. Otok leži nadelež od najjužnejšega konca Koreje in je obdan od nevarnih čeri tako, da so razpostavljene naokrog svetilniške ladje za varnost. Njegovo kitajsko ime je Čičau.

Ko je videl prvi častnik, da je njegov predlog sprejet, je nemudoma vstal in pohitel, da vzpostavi brezlično zvezo najprej s svetilniško ladjo, nato pa z Nagazakijem.

Nekoliko pozneje sta mu sledila Gordon in Ethel v pisarno radiotelegrafista, kjer sta oba oddala za svoje zalozbe daljša poročila v London.

Mrak se še ni spustil, ko se je zasvetil ogenj quelpartske svetilniške ladje št. III. v živi prog na še vedno razgibanem sivozelenem morju. Ko se je »Sibiria Maru« približala, kolikor je pač dovoljevala varnost, je bilo že videti tudi čoln, ki je prihajal, gnan od dveh krepkih veslačev, ter pristal ob trupu parnika.

Ladja je ustavila stroje, potniki so se gnetli zopet ob ograji, ko sta se Ethel in Gordon spuščala po stopnicah iz vrvi v čoln, potem, ko sta jim bila morala povedati svoje doživljaje, kolikor jima je bil čas dopuščal.

»Three cheers for Billy Allan and Dick Gordon!« je nekdo zaklical in vsa množica potnikov je navdušeno vzklikala za njima, mahaje z robei in kapami.

»Stavil sem na Billyja Allana in bom zdaj svojo stavo podvojil,« je klical nekdo drugi. »Mislite na to, Gordon, noben gentleman še ni premagal kakešne lady!«

»Nikar se ne dajte ugnati v kozji rog, Gordon,« je svaril tretji. »Jaz sem stavil na vas in bom tudi podvojil vsoto. Mislite na to: noben mož se ne da premagati od ženske.«

Gordon se je veselo ozrl k Ethel, ko je čoln